

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

katedra bankovníctví a pojišťovnictví

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2018

Marián Sabo

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

katedra bankovníctví a pojišťovnictví

studijní obor: bankovníctví a pojišťovnictví

Pojistné podvody

Autor bakalářské práce: **Marián Sabo**

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Jaroslav Brada, Dr.**

Rok obhajoby: **2018**

Čestné prehlásenie:

Prehlasujem, že som bakalársku prácu na tému „Pojistné podvody“ vypracoval samostatne a použitú literatúru a ďalšie pramene som riadne označil a viedol v priloženom zozname.

V Prahe dňa

.....

Marián Sabo

Pod'akovanie:

Touto cestou by som chcel pod'akovať vedúcemu práce doc. Ing. Jaroslavovi Bradovi, Dr. za jeho čas, odborné pripomienky a vedenie, ktoré prispelo k vyhotoveniu bakalárskej práce.

Taktiež by som chcel pod'akovať svojim blízkym, ktorí ma podporujú v štúdiu.

Abstrakt

Bakalárska práca sa zaoberá problematikou poistných podvodov, ktoré sú v poslednom období čoraz aktuálnejšie. Práca je rozdelená do piatich častí. Prvá časť pozostáva z teoretického vymedzenia základných pojmov so zameraním na súčasnú legislatívnu úpravu. V druhej časti sú poistné podvody rozčlenené podľa typov a charakterizované ekonomické dopady poistných podvodov. Zhodnotenie vývoja poistných podvodov v Českej republike je obsahom tretej časti bakalárskej práce. Štatistické údaje vychádzajú z hodnôt poskytnutých Políciou Českej republiky a Českou asociáciou poisťovní. Zmierňovanie rizika, monitoring rizika a konkrétne prípady z praxe sú súčasťou štvrtej a piatej časti práce. Prípady z praxe vychádzajú nielen z Českej republiky, ale aj známych svetových prípadoch.

Kľúčové slová

Poistný podvod, poistenie, ekonomický dopad, páchatel', poistné plnenie.

Abstract

The bachelor thesis deals with the issue of insurance frauds, which are more and more up-to-date in recent years. The work is divided into five parts. The first part consists of a theoretical definition of the basic concepts focusing on the current legislative modification. In the second part, the insurance damages are broken down according to the types and the characteristic economic impacts of insurance frauds. The evaluation of the development of insurance frauds in the Czech Republic is the content of the third part of the bachelor m. The statistics are based on the values provided by the Czech Republic and the Czech Insurance Association. Risk mitigation, risk monitoring, and practical cases are part of the fourth and fifth parts of the work. Case studies are based not only on the Czech Republic but also on the world-known cases.

Keywords

Insurance fraud, insurance, economic impact, offender, insurance benefit.

OBSAH

Úvod	9
1 Súčasná právna úprava poistného podvodu.....	11
1.1 Vymedzenie pojmu poistný podvod.....	11
1.2 Právna úprava poistného podvodu	13
1.3 Páchateľ poistného podvodu	15
2 Typy poistných podvodov	18
2.1 Páchanie poistných podvodov podľa druhu poistenia.....	19
2.1.1 Životné poistenie.....	19
2.1.2 Neživotné poistenie – poistenie osôb.....	19
2.1.3 Neživotné poistenie – poistenie majetku	21
2.2 Ekonomické dopady poistných podvodov	24
2.2.1 Dopad na poisťovne.....	24
2.2.2 Dopad na klientov poisťovne.....	25
2.3 Dopad finančnej krízy na poistný trh	26
2.3.1 Dopad finančnej krízy na hospodárske výsledky poisťiteľov	26
2.3.2 Počet poistných podvodov v období finančnej krízy	27
3 Zhodnotenie vývoja poistných podvodov v Českej republike	29
3.1 Analýza poistných podvodov v roku 2017 podľa Polície ČR.....	29
3.2 Analýza poistných podvodov v ostatných sledovaných obdobiach podľa Policajného zboru ČR	33
3.3 Analýza poistných podvodov podľa ČAP a komerčných poisťovní.....	36
4 Prípady poistných podvodov z praxe	41
4.1 Poistné podvody v odbore poistenia motorových vozidiel v ČR.....	41
4.1.1 Prípady Užovka.....	41
4.1.2 Podvod obrovských rozmerov	42
4.2 Poistné podvody v odbore poistenia osôb v ČR.....	43

4.3	Poistné podvody v odbore poistenie majetku a zodpovednosti v ČR	44
4.4	Známe svetové poistné podvody	44
5	Risk mitigation a risk monitoring pri poistných plneniach	47
5.1	Risk mitigation v poisťovacej spoločnosti	48
5.2	Risk monitoring.....	50
Záver		52
Zoznam použitej literatúry		54
Zoznam obrázkov		57
Zoznam tabuliek		57

Úvod

V súčasnosti sa nachádzame v dobe, ktorá je veľmi dynamická a rýchlo sa rozvíjajúca. Často sa stretávame s prípadmi, kedy sa z úspešných ľudí stávajú otroci tejto doby. Čoraz častejšie sme nútení sa rýchlo rozhodovať a nie každé rozhodnutie prináša úžitok. Nesprávne rozhodnutie je taktiež sprevádzané finančnými problémami a tie dokážu postaviť človeka do situácie, kedy neberie do úvahy všetky následky. Snahou mnohých ľudí je zrealizovať poistný podvod za účelom obohatenia sa. Aj z tohto dôvodu sme si vybrali túto tému pre účely bakalárskej práce.

Práca je rozdelená do piatich kapitol. V prvej kapitole sme vymedzili súčasnú právnu úpravu poistného podvodu, pričom sme sa zamerali aj na samotné definovanie pojmu poistný podvod. Poistný podvod predstavuje také jednanie, pri ktorom je snahou fyzickej alebo právnickej osoby získať výhodu prostredníctvom poisťovne. Takýto podvod je trestný čin, pri ktorom hrozí až trest odňatia slobody. Pri skúmaní poistných podvodov je nevyhnutné charakterizovať aj samotného páchatel'a. Pri jeho charakteristike je dôležité skúmať typ odbor poistenia, v ktorom sa poistný podvod realizoval, typ podvodu, dôvody a samotnú osobu páchatel'a ako takého. Prax však najčastejšie definuje páchatel'ov ako nezamestnaných ľudí s minimálnym vzdelaním a často nachádzajúcich sa vo výrazných finančných problémoch.

Druhá kapitola klasifikuje poistné podvody podľa jednotlivých typov. Najvšeobecnejším rozdelením poistných podvodov je na oportunistické a organizované. Pri oportunistickom poistnom podvode dochádza často náhodne, na základe reálnej poistnej udalosti. Avšak klient od poisťovne vyžaduje poistné plnenie za škody, ktoré sú už neoprávnené a samotné poistné plnenie by malo byť preexponované. Opačným príkladom sú organizované poistné podvody, ktoré sa uskutočňujú oproti oportunistickým menej, ale ich finančné dopady sú niekoľkokrát vyššie. Pri organizovaných podvodoch ide o vopred pripravené poistné udalosti, kde je definovaný jasný cieľ a podiel'a sa na tom väčšie množstvo ľudí.

Ako sme už uviedli, poistné podvody majú stúpajúcu tendenciu. Poistné podvody sú najčastejšie realizované za účelom neoprávneného obohacovania sa a získanie finančných prostriedkov. V tretej kapitole bakalárskej práce sa zameriame na celkové zhodnotenie vývoja poistných podvodov. Údaje v tejto časti práce sú čerpané zo štatistiky Polície Českej republiky, odborných článok a zo štatistiky Českej asociácie poisťovní. Nakoľko rok 2017

bolo možné detailnejšie analyzovať, zamerali sme sa na zhodnotenie aj viacerých dosiahnutých hodnôt.

Štvrtá kapitola poskytuje anonymizované príklady poistných podvodov z praxe. V tejto časti práce sa stretávame s prípadmi nielen podľa odboru poistenia, ale aj konkrétnych komerčných poisťovní.

Aj keď je to ľahké vnímať poistenie ako cenu, v skutočnosti je to pravdepodobne jedna z najväčších prínosov pre akékoľvek podnikanie. Zničujúce udalosti, ako sú napríklad prírodné katastrofy, môžu rýchlo a bez predchádzajúceho upozornenia priviesť firmu do konca. Poistenie môže účinne minimalizovať škody spôsobené týmito nepredvídanými udalosťami. Risk mitigation a risk monitoring je obsahom poslednej kapitoly.

1 Súčasná právna úprava poistného podvodu

Prvá kapitola bakalárskej práce je zameraná na teoretické objasnenie skúmanej problematiky poistných podvodov a taktiež ich rozdelenie. Podľa Českej asociácie poisťovní sa pod poistným podvodom chápe také „jednanie, ktorého sa dopúšťajú fyzické alebo právnické osoby za účelom získania prospechu alebo obohatenia sa na úkor poisťovne.“¹

Podľa uvedenej definície dochádza často k zlému pochopeniu danej problematiky, nakoľko poistné podvody sa netýkajú len nároku páchatel'a na dosiahnutie neoprávneného poistného plnenia. Neoprávnené poistné plnenie predstavuje len malú časť, ktorá je skutkovou podstatou pri páchaní poistného podvodu. Ak chceme pochopiť problematiku poistných podvodov čo najlepšie, je nevyhnutné štúdium samotnej legislatívnej úpravy. Legislatíva určuje obsah poistného podvodu.

Poistenie ako také je právnou kategóriou, nakoľko pre poskytovanie poistenia alebo poisťovníctva je potrebné vymedziť právny rámec prostredníctvom právnych noriem upravujúcich špecifické podnikanie.

1.1 Vymedzenie pojmu poistný podvod

Pod poistným podvodom chápeme také konanie, ktoré je konané fyzickými alebo právnickými osobami, ktorého účelom je získať výhodu alebo obohatiť sa na úkor poisťovne. Tento skutok je trestným činom, nakoľko skutková podstata je obsahom trestného zákonníka.

Subjektívna stránka poistného podvodu predstavuje taký stav, kedy páchatel' poistného podvodu je ktorýkoľvek účastník poistnej zmluvy. Ide o poisteného, poistníka alebo o osobu, ktorá vyvoláva skutkovú podstatu pre naplnenie poistného podvodu alebo poistnej udalosti. Táto skutková podstata je želaná a účelovo udržiavaná. Z hľadiska subjektívnej stránky je poistný podvod úmyselným trestným činom. Aj jeho príprava je trestná.²

Poisťovne je potrebné chápať ako podnikateľské subjekty, nakoľko ich hlavná podnikateľská činnosť pozostáva z poskytovania rôznych poisťovacích produktov. Nakoľko

¹ Poistný podvod. Česká asociace pojišťoven [online]. 2014 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-v-praxi/pojistny-podvod>

² HRADEC, M. *Pojistné podvody*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2014, 102 s. ISBN 978-80-7408-089-0.

každé podnikanie nie je bez rizík, ani poisťovacia činnosť nie je výnimkou. Jednotlivé poisťovacie riziká môžeme rozčleniť na:

- poisťne technické riziko;
- tržné riziká;
- úverové riziko;
- riziko likvidity;
- operačné riziká.

Tržní riziko predstavuje možnosť straty z titulu zmeny hodnôt či ceny aktív v dôsledku fluktuácie úrokových sadzieb, devízových kurzov cien akcií či iných komodít. Súčasťou tržného rizika poisťovní je fakt, že moderné ekonomiky sú inflačné. Špecifickým obsahom tržného rizika poisťovní je garancia či opcia v poisťných zmluvách, ktorá vo výraznej miere ovplyvňuje výsledky poisťovní.³

Úverové riziko predstavuje možnosť nedodržania finančného záväzku protistrany voči poisťovateľovi. Samostatnou obsahovou náplňou tohto rizika je potenciálna možnosť nesplnenia záväzku zaistovateľa voči prvotnej poisťovni.

Riziko likvidity pozostáva z kombinácie prvkov bonity a časového súladu. V dôsledku narušenia cash-flow sa poisťovňa môže dostať do prechodnej technickej insolventie. S rizikom likvidity sa najčastejšie stretávame v odbore neživotného poistenia.

Poisťné podvody spadajú pod riziko operačné, ktoré predstavuje možnosť zlyhania interných procesov v poisťovni v dôsledku potenciálnych kolapsov informačných systémov alebo komunikačných sietí. V súčasnosti ide o jedno z najväčších hrozieb. Za účelom eliminovania tejto hrozby poisťovne zálohujú údaje a ukladajú ich na bezpečnom mieste.⁴

Poisťný podvod nie je na poisťnom trhu novým trendom. Prvýkrát sa s poisťnými podvodmi stretávame už od vzniku samotného poisťovníctva. V minulosti k prvým poisťným podvodom zaradujeme najčastejšie úmyselné podpaľovanie nehnuteľností. Ďalším známym poisťným podvodom bolo sebaubližovanie. Ľudia využívali životné poistenie s následným vysokým poisťným plnením a na úkor svojho zdravia sa snažili získať tieto finančné kompenzácie. Najčastejšími ublíženiami boli rôzne zlomeniny končatín a odseknuté prsty na

³ MAJTÁNOVÁ, Anna – DAŇHEL, Jaroslav – DUCHÁČKOVÁ, Eva – KAFKOVÁ, Eva. *Poisťovníctvo. Teória a prax*. Praha: EKOPESS, 2006, s. 26. ISBN 80-86929-19-1.

⁴ DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovníctví*. 3. vydání - přepracované. Praha: Ekopress, 2009, s. 98. ISBN 978-80-86929-51-4.

rukách a nohách. Najväčší nárast sebapoškodenia bol zaznamenaný v období finančnej a hospodárskej krízy v roku 2009.

Poistné podvody nie sú závislé len na finančných krízach. Často sú poisťné podvody vnímané verejnosťou ako menej závažné trestné činy a taktiež sa verejnosť domnieva, že sú ťažko dokázateľné. Podľa prieskumov poisťovní má približne polovica občanov názor, že podvody existujú z toho dôvodu, že veríme v uniknutie trestov. Tretina vyjadrila názor, že príčinou podvodov sú príliš vysoké ceny produktov poisťovní. Zostávajúci respondenti si myslia, že za nadsadením vzniknutých škôd je cieľom poisťných podvodov nahradiť finančnú stratu, ktorú poisťovňa nepreplatí.⁵

1.2 Právna úprava poisťného podvodu

V trestnom zákone ČR (zákon č. 40/2009 Sb.) sa okrem činu označovaného ako podvod explicitne vyskytuje aj trestný čin určený ako poisťný podvod. Poisťný podvod je možné postihovať českým trestným právom na základe § 210 trestného zákona, ktorý sa nachádza za paragrafom postihujúcim trestný čin podvodu (§ 209) a oba sú obsahom piatej hlavy trestného zákonníka. Táto hlava sa zaoberá a upravuje trestné činy proti majetku.⁶

Každý trestný čin je odlišný na základe objektívnej stránky. Objektívna stránka trestného činu podvodu vychádza z § 209 trestného zákonníku definovaná ako situácia keď páchatel podvodu „seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho v omyl, využije niekoho omylu alebo zamlčí podstatné skutočnosti a spôsobí tak na cudzom majetku škodu nie nepatrnú“.⁷

Objektívna stránka trestného činu podľa § 210 môže nastať v dvoch prípadoch. Prvým z nich je situácia, keď páchatel podvodu „uvedie nepravdivé alebo hrubo skreslené údaje alebo podstatné údaje zamlčí:

- a) v súvislosti s uzatváraním alebo zmenou poisťnej zmluvy;
- b) v súvislosti s likvidáciou poisťnej udalosti alebo
- c) pri uplatnení práva na plnenie z poistenia alebo iného obdobného plnenia ...“⁸.

⁵ ŠÍDLO, D. *Život jako riziko*. Aladin Agency a Ing. Dušan Šídlo, 2010, s 163. ISBN 978-80-904345-1-6.

⁶ Česká republika. Zákon o pojišťovnictví § 209-210. In: č. 277/2009 Sb. 2009. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277>

⁷ Česká republika. Zákon o pojišťovnictví § 207. In: č. 277/2009 Sb. 2009. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277>

⁸ Česká republika. Zákon o pojišťovnictví § 207. In: č. 277/2009 Sb. 2009. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277>.

Druhým častým prípadom je, keď niekto (páchateľ trestného činu poistného podvodu) „v úmysle opatriť sebe alebo inému prospech vyvolá alebo predstiera udalosť, s ktorou je spojené právo na plnenie z poistenia alebo iné obdobné plnenie alebo stav vyvolaný poistnou udalosťou udržiava a spôsobí tak na cudzom majetku škodu nie nepatrnú.“⁹

Ešte pred stanovením jednotlivých výšok trestov je potrebné stanoviť hranice škôd. V tejto súvislosti je nevyhnutné si hranice škôd dekomponovať na dve základné zložky. Z právneho hľadiska škoda pozostáva z:

- priamej škody (latinsky *Damnum emergens*);
- ušlého zisku (latinsky *Lucrum cessans*)¹⁰.

Priama škoda (*Damnum emergens*) predstavuje čiastku v peňažnom vyjadrení, o ktorú došlo páchatelom k zmenšeniu hodnoty majetku poškodeného. Ušlý zisk (*Lucrum cessans*) je čiastka, o ktorú by sa mala hodnota majetku poškodeného zväčšiť, ale nezväčší sa z dôvodu konania podvodného jednaní páchatelom, pričom musí platiť skutočnosť, že ušlý zisk musí predstavovať zisk, ktorý je možno reálne očakávať a istota jeho získania je veľmi pravdepodobná. Ušlý zisk nepredstavuje neistý zisk.

Označenie škôd spolu so stanovenými im prislúchajúcimi hranicami v českých korunách podľa § 138 trestného zákonníka poukazuje nasledujúca tabuľka.

Tab. 1 Označenie škôd a im prislúchajúce hranice v Kč podľa § 138 trestného zákonníka Českej republiky

Označenie škody	Hranica v Kč
Škoda nie nepatrná	Najmenej 5 000 Kč
Škoda nie malá	Najmenej 25 000 Kč
Väčšia škoda	Najmenej 50 000 Kč
Značná škoda	Najmenej 500 000 Kč
Škode veľkého rozsahu	Najmenej 5 000 000 Kč

Zdroj: Vlastná tvorba na základe údajov z trestného zákonníka Českej republiky

Potrestanie páchatel'a môže byť podľa trestného zákonníka ČR viacerými spôsobmi, a to nasledujúco:

⁹ Česká republika. Zákon o pojišťovníctví § 207. In: č. 277/2009 Sb. 2009. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277>.

¹⁰ PIVODA, Jan. Náhrada škody v obchodněprávní praxi. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

- Odňatím slobody,
- Zákazom činnosti alebo
- Prepadnutím veci či inej majetkovej hodnoty¹¹.

Výška trestu odňatia slobody je pri spáchaní trestného činu poistného podvodu podmienený viacerými faktormi. Podmieňuje ju napríklad výška škody, prechádzajúca trestná činnosť, spolupráca s organizovanou skupinou, trestný čin vlastizrady a spáchanie teroristického útoku. Najvyššia sadza trestu odňatia slobody je 10 rokov v prípade, ak bola dokázaná škoda veľkého rozsahu alebo v prípade, ak skutok napĺňa skutkovú podstatu trestného činu vlastizrady a teroristického útoku. Príprava poistného podvodu (obdobne ako podvodu) je trestná¹².

Pri vychádzaní z legislatívy v oblasti poistných podvodov sme schopní určiť niektoré situácie, ktoré môžu byť klasifikované ako poistný podvod:

- Zatajenie významných údajov pri uzatváraní či zmene poistnej zmluvy, likvidácii poistnej udalosti alebo poistnom plnení. Najčastejšie ide o neúplné alebo vymyslené údaje o zdravotnom stave a majetkovom stave.
- Uvedenie vymyslených alebo skreslených informácií pri uzatváraní či zmene poistnej zmluvy, likvidácii poistnej udalosti alebo poistnom plnení.
- Cílené vyvolanie udalosti, z ktorej následne vyplýva poistné plnenie. Najčastejšie sa stretávame s prípadmi úmyselného poškodenia vecí¹³.

Konkrétne príklady poistných podvodov v Českej republike uvedieme v štvrtej časti prekladanej bakalárskej práce.

1.3 Páchatel' poistného podvodu

Pri charakterizovaní páchatel'ov vychádzame najčastejšie z typu poistenia, vzťahu medzi vlastníctvom a predmetom poistenia, typu podvodu a najmä z motivácie a príležitosti, ktorý viedla páchatel'a k spáchaniu trestného činu poistného podvodu. Poistné podvody sú často realizované skúsenými osobami, ktoré disponujú dostatkom informácií, čo im umožňuje

¹¹ Česká republika. Zákon o pojišťovnictví § 210. In: č. 277/2009 Sb. 2009. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277>.

¹² Česká republika. Zákon o pojišťovnictví § 210. In: č. 277/2009 Sb. 2009. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277>.

¹³ Pojistný podvod. Česká asociace pojišťoven [online]. 2014 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-v-praxi/pojistny-podvod>

naplánovať poistný podvod do detailov. Z pohľadu bežných páchatel'ov ide najčastejšie o osoby, ktoré stratili zamestnanie alebo majú zlú finančnú situáciu. Pri páchaní poistného podvodu nie sú nevyhnutné špeciálne intelektuálne alebo iné schopnosti. Vzhľadom k tomu rozdeľujeme páchatel'ov rozdeliť do základných skupín.¹⁴

V prípade bežného páchatel'a hovoríme o náhodnom, neorganizovanom pokuse, ktorý je najčastejšie aj neplánovaný. Tento typ páchatel'a nemá skúsenosti s akoukoľvek trestnou činnosťou a jeho výpis z registra trestov neobsahuje žiadne predchádzajúce záznamy. Najčastejším motívom pre tento typ páchatel'a je získanie finančných prostriedkov z dôvodu nepriaznivej udalosti v jeho živote. Páchatelia si častokrát neuvedomujú, že svojím konaním páchajú trestný čin. Z pohľadu poisťovne si nenárokovali v poslednom období na poistné plnenie, a preto majú pocit, že takouto cestou je možné si refundovať zaplatené poistné formou poistného podvodu.

Druhým typom páchatel'a poistných podvodov je páchatel', ktorý už v minulosti spáchal trestný čin. Na základe minulých skúseností si verí, že poistný podvod nebude odhalený, a preto si neuvedomuje možné riziká ich konania.

Z pohľadu bezpečnosti sú najnebezpečnejšou skupinou páchatel'ov organizované skupiny. Charakteristickým znakom organizovaných skupín je vysoký stupeň pripravenosti a organizovanosti. Najčastejšie ide o profesionálov, ktorí sa dlhodobo nachádzajú v tejto sfére. Skupina má jasne určené jednotlivé role členov. Súčasťou skupiny sú role, ktoré podvod organizujú a nastavujú ciele aj z pohľadu legislatívny a role, ktoré predstavujú tzv. biele kone. Biele kone sú najnižším článkom v štruktúre organizovanej skupiny.

Organizované skupiny páchajú sofistikované podvody. Táto činnosť je hlavným zdrojom príjmu. Zachytiť a odhaliť organizovanú skupinu je možné len pri zistení slabých miest, ktorými najčastejšie sú:¹⁵

- minimalizovanie nákladov pri dosahovaní maximálneho zisku (využívanie rovnakých motorových vozidiel, zmena majiteľov majetku medzi členmi skupiny);
- zainteresovanie rovnakých osôb pri udalosti (opakovanie sa rovnakých osôb pri rôznych situáciách);

¹⁴ DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vydání - přepracované. Praha: Ekopress, 2009, s. 124. ISBN 978-80-86929-51-4.

¹⁵ Generali Poisťovňa, a. s. 2010. s. 7. Manuál metodických postupov pri preverovaní podozrení na poistný podvod a nekalé konanie s ním súvisiace: manuál. Bratislava, 2010. 22 s.

- spolupráca s rovnakými servismi a inými právnymi subjektami potrebnými na skrytie toku peňazí.

Slabými stránkami poisťovní pri odhaľovaní a zachytávaní poisťných podvodov sú:

- v snahe o urýchlenú likvidáciu poisťnej udalosti dochádza často k zanedbaniu sledovania sprievodnej dokumentácie a neuvedomenia si jednotlivých súvislostí;
- uprednostňovanie potrieb klienta a snaha čo najrýchlejšie vyriešiť daný problém v prospech klienta, nakoľko konkurencia na finančnom trhu je čoraz väčšia.
- nedostatočná odborná znalosť a pripravenosť likvidátorov poisťných udalostí.

Pri registrovaní novej poisťnej udalosti je snahou poisťovne tieto údaje spracovať v Prevádzkovom informačnom systéme, ktorý porovnáva zistené stavy v pravidelných intervaloch, čím dochádza k porovnávaniu so všetkými hláseniami poisťných udalostí, so všetkými objednávkami na vykonanie obhliadky a novými poisťnými zmluvami.¹⁶

¹⁶ Generali Poisťovňa, a. s. 2010. s. 10. Manuál metodických postupov pri preverovaní podozrení na poisťný podvod a nekalé konanie s ním súvisiace: manuál. Bratislava, 2010. 22 s.

2 Typy poistných podvodov

Pri klasifikovaní poistných podvodov podľa typov hodnotíme niekoľko základných kategórií.

Základným členením poistných podvodov je na oportunistické a organizované. Najrozšírenejšiu skupinou poistných podvodov predstavujú oportunistické. V tomto type dochádza ku škodu náhodne, bez zásahu páchatel'a. Páchatel' až na základe náhodnej škody realizuje poistný podvod, nakoľko vzniknutý stav využíva vo svoj prospech. Klient nahlási reálnu poistnú udalosť, avšak hodnota škody je často nadhodnotená. Pri organizovaných poistných podvodoch je oproti oportunistickým často krát vyššia hodnota finančného dopadu. Z pohľadu počtu prípadov je však nižšia. Spoločným znakom oboch typov je vopred určený cieľ a plán realizácie poistného podvodu.

Podľa osoby páchatel'a môžeme poistné podvody rozčleniť na:

- interné (vnútorné) – páchatel'om je zamestnanec poisťovne;
- externé (vonkajšie) – páchatel'om je oprávnená osoba, poistník alebo poistený.

Podľa druhu poistenia členíme poistné podvody na podvody páchané:

- v životnom poistení – cieľom je pokryť životné riziká ako sú smrť, dožitie, prípadne ich kombináciu, môže obsahovať aj sporiacu zložku;
- v neživotnom poistení – neživotné poistenie pozostáva z neživotných rizík, ku ktorým zaraďujeme poistenie chorôb, úrazov, invalidity, cestovné poistenie, poistenie proti živelným pohromám, odcudzenia, domácnosti, havarijné poistenie, poistné nebezpečia spojené so zodpovednosťou za škodu.

Podľa miesta spáchania a ich dopadu členíme poistné podvody na:

- vnútroštátne – k spáchaniu dochádza na území jedného štátu, najčastejšie domovského štátu páchatel'ov;
- medzinárodné – miesto realizácie podvodu a taktiež jeho presahuje hranice jedného štátu.

Vymedzenie páchania poistných podvodov podľa druhu poistenia je charakterizovaná v ďalšej časti práce.

2.1 Páchanie poistných podvodov podľa druhu poistenia

Riziko páchania poistných podvodov sa taktiež líši podľa štátov, ich spoločenského vnímania hodnôt a legislatívy v danej krajine. V USA sa stretávame s najčastejšími poistnými podvodmi v oblasti životného, úrazového a zdravotného poistenia. Stredná Európa je charakteristická poistnými podvodmi v oblasti neživotného poistenia, pričom konkrétne ide o realizáciu podvodov na motorových vozidlách a majetku. Z pohľadu majetku sú najčastejšie páchané požiarne škody, škody z odcudzenia a zničenia. Tieto rozdiely sú podmienené výškou možného poistného plnenia. Zatiaľ čo v USA sú najvyššie plnenia vyplácané zo zdravotného poistenia, stredná Európa ich poskytuje pri poistení motorových vozidiel a majetku.¹⁷

2.1.1 Životné poistenie

Hlavným cieľom životného poistenia je pokrytie rizík spojených so životom ľudí. V rámci neho dochádza k pokrytiu dvoch základných udalostí, a to úmrtie a dožitie. V súčasnej dobe životné poistenie rôznymi spôsobmi kombinuje tieto dve udalosti, pričom do jeho produktov sú často zahrnuté ďalšie poistné nebezpečenstvá neživotného charakteru – invalidita, úraz, vážne choroby atď.¹⁸

Pri hodnotení poistných podvodov sme zistili, že ich počet za posledné roky vzrástol. Pri podvodoch je snahou páchatel'ov navýšiť poistné plnenie zo škôd spôsobených na zdraví, bez ohľadu na to, či je poistná udalosť skutočná alebo predstieraná. Najhoršími prípadmi v tejto oblasti sú pokusy o vraždu alebo samovraždy.

2.1.2 Neživotné poistenie – poistenie osôb

Poistenie vážnych chorôb je určené pre najširšie vrstvy obyvateľov. Najčastejšie je ponúkané ako pripoistenie k životnému poisteniu. Cieľom poistenia je v čo najväčšej miere eliminovať negatívny dopad ochorení a pokrytie rizika, kedy je daná osoba na základe uznanej choroby práceneschopná, čím dochádza k poklesu alebo úplnej strate príjmu. Poistovňa následne

¹⁷ KOTYROVÁ, Marcela. Pojišťovny podvody netolerují. *Pojistný obzor*. [online]. 2008, roč. 85, č. 1 [cit. 2017-11-28], s. 30. ISSN: 0032-2393.

¹⁸ DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vydání - přepracované. Praha: Ekopress, 2009, s. 109. ISBN 978-80-86929-51-4.

uhrádza zmluvne dohodnutú čiastku, ktorá dokáže riešiť zhoršenú finančnú situáciu. Najčastejšie dochádza k poisteniu týchto chorôb:

- rakovina;
- cievna mozgová príhoda;
- zlyhanie obličiek;
- transplantácia životne dôležitých orgánov;
- operácia aorty;
- rakovina;
- rakovina;
- operácia srdcových chlopní;
- slepota;
- úplné a trvalé ochrnutie dvoch a viacerých končatín.

Najčastejšie dochádza k spáchaniu podvodu pri uzavretí poistnej zmluvy. Zdravotný stav poistného by mal zodpovedať skutočnosti a minimálne 3 mesiace pod uzavretí poistnej zmluvy nesmie trpieť chorobou. Každá komerčná poisťovňa ma tento údaj individuálne daný.

Najvyužívanejší typ poistenia je úrazové poistenie. Poistné podvody v úrazovom poistení využívajú najmä ľudia, ktorí sú nezamestnaní a riešia zlú finančnú a sociálnu situáciu. Najviac prípadov je sprevádzaných predstieraním úrazov, uvádzaním nepravdivých údajov o pôvode zranenia, falšovanie lekárskeho správ, predlžovanie doby liečenia. Tohto podvodu sa dopúšťa nielen poistený, ale v mnohých prípadoch z praxe aj ošetrojúci lekár.

Najväčším finančným dopadom disponuje poistenie invalidity. Poistený je definovaný ako invalidný, ak z dôvodu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu nastal pokles jeho pracovnej schopnosti najmenej o 35 %. Na základnej platnej legislatívy existujú 3 stupne invalidity:

- 1. stupeň: pracovná schopnosť poistného poklesla najmenej o 35 %, avšak najviac o 49 %;
- 2. stupeň: pracovná schopnosť poistného poklesla najmenej o 50 %, avšak najviac o 69 %;
- 3. stupeň: pracovná schopnosť poistného poklesla najmenej o 70 %.

Najčastejšie priznávaným stupňom je prvý stupeň. V súčasnosti je trendom využívať psychické problémy na získanie vyššieho stupňa, s čím je spojená vyššia hodnota príjmu. Nakoľko sú tieto zdravotné problémy ťažko dokázateľné, je riziko poistných podvodov vyššie. Najnižšie riziko predpokladáme v 3. stupni invalidity.

Poslednou kategóriou je cestovné poistenie. Cestovné poistenie pozostáva z poistenia liečebných nákladov, poistenia pre prípad úrazu, poistenie zodpovednosti, batožiny, storno poplatkov a iné.

Najväčší počet uzavretých poistných zmlúv je v období leta, kedy dochádza k najväčšiemu množstvu spáchaných poistných podvodov. Najtypickejším príkladom podvodu je falšovanie pokladničných dokladov za lekárske vyšetrenie. Druhým známym prípadom je hlásenie zmiznutia batožiny.¹⁹

2.1.3 Neživotné poistenie – poistenie majetku

Účelom poistenia pre prípad odcudzenia je ochrana pred vlámaním a krádežou vecí, ktoré má poistený v osobnom majetku. K predmetu poistenia zaraďujeme hnutelné a nehnuteľné veci, cennosti, veci s vysokou hodnotou a rôzne druhy písomností. K najčastejším poistným podvodom patria vlámania, pri ktorých poškodený nahlási odcudzenie väčšej hodnoty, ako v skutočnosti bola, prípadne sa na mieste poistnej udalosti ani nenachádzali.

Pri poistení domácnosti sa poistenie vzťahuje na hnutelné veci tvoriace zariadenie domácnosti, ktoré slúžia na jej prevádzku a uspokojovanie potrieb členov domácnosti. Rovnako aj pri poistení domácnosti je nevyhnutné si preštudovať hodnotou a obsah krytia uvedenej v poistnej zmluve.

Predmetom poistenia je zariadenie domácnosti sú nasledujúce položky:

- zariadenie domácnosti;
- peniaze a cennosti;
- veci umeleckej, historickej, kultúrnej a zberateľskej hodnoty;
- vklady na vkladných knižkách;
- bicykle;
- výpočtová a audiovizuálna technika;

¹⁹ SLEPECKÝ, Jaroslav – POLÁCH, Jiří. 2010. *Pojišťovníctví v České a Slovenské republice*. Žilina: Vydavatelství GEORG, 2010. s. 25. ISBN 978-80-89401-11-6.

- anténne systémy;
- elektronika a pod.²⁰

Pri poistení domácnosti je možné pripoistiť alebo doplnkovo poistiť zodpovednosť za škodu príslušníkmi domácnosti vo vzťahu k tretím osobám, čiže osobám, ktoré nežijú v mieste poistenia uvedenom v poistnej zmluve. K spomínanej zodpovednosti sa dá pripoistiť aj zodpovednosť z držby psa, prípade rozšírená zodpovednosť na územie Európy.

V praxi sa stretávame s najčastejšie s úmyselným podpálením a vytopením subjektu. Pri odcudzení majetku sa vyskytujú prípady pripraveného falošného vlámania. Niektorí páchatelia uzavrujú poistné zmluvy vo viacerých komerčných poisťovniach a pri nárokovani si na poistné plnenie prekročia povolenú poistnú hodnotu vecí. Tento skutok sa považuje za trestný čin z dôvodu uvedenia nepravdivých informácií pri uzavretí poistnej zmluvy, nakoľko poistený musí uviesť, ak je daný predmet poistený aj ďalším poistením.

Pri havarijnom poistení sa kryjú škody spôsobené na motorových vozidlách. Havarijné poistenie motorových vozidiel (KASKO) poskytuje držiteľovi vozidla poistnú ochranu v prípade vzniku škody na vozidle. Popri živelnom riziku, riziku odcudzenia a riziku vandalizmu je v produktoch tzv. plného havarijného poistenia zahrnuté aj riziko havárie (udalosti, ktorá pôsobila na vozidlo náhle a mechanicky). Na rozdiel od poistenia strojov v prípade havarijného poistenia existujú výluky z poistného krytia pre prípad nesprávnej obsluhy a údržby, prirodzeného opotrebenia a pod.²¹

Tento poistný produkt kryje škody na motorových vozidlách či poistnú udalosť ovplyvnil, čiastočne ovplyvnil alebo neovplyvnil. Základom poistného krytia je pri tomto poistení krytie poistného nebezpečenstva havárie (rozbitie nárazom). K ďalším krytým poistným nebezpečenstvám patrí, napríklad kolízia (riziko stretu), živelné nebezpečenstvá, vandalizmus, odcudzenie, poistenie asistenčných služieb atď.²²

Páchatelia sa pri poistení motorových vozidiel dopúšťajú rôznych druhov podvodov. Najčastejšie dochádza ku krádežiam vozidiel. Z nich vychádza aj nadhodnocovanie vozidla nadštandardnou výbavou, ktorú auto vôbec nevlastní alebo je ňou vybavené len v okamih zjednania poistnej zmluvy a hneď potom je táto výbava z auta odstránená.

²⁰ MAJTÁNOVÁ, Anna a kol. *Poisťovníctvo*. Bratislava: Iura Edition, s.r.o., 2009, s. 173. ISBN 978-80-8078-260-3.

²¹ DAŇHEL, J. a kol. *Pojistné teorie*. Praha: Professional Publishing, 2005, s. 165. ISBN 80-86419-84-3.

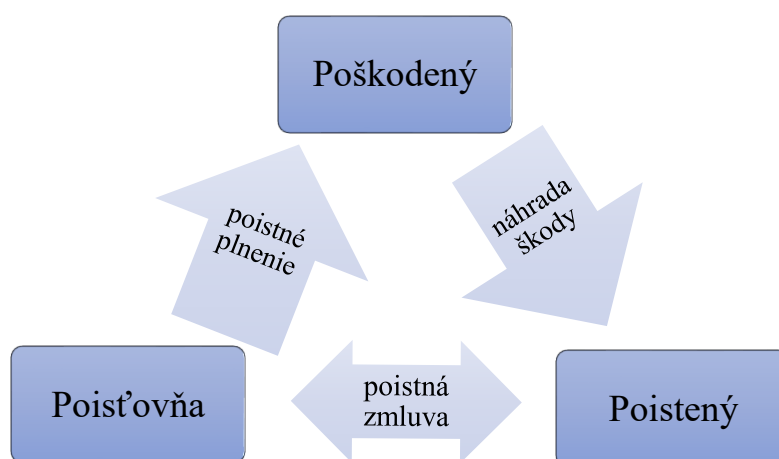
²² DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovníctví*. 3. vydání - přepracované. Praha: Ekopress, 2009, s. 147. ISBN 978-80-86929-51-4.

Ďalším typom podvodom v tomto type poistenia je poškodzovanie vozidla. Cieľom páchatel'ov je prostredníctvom sprostredkovateľov poistnej zmluvy poistiť vozidlo, ktoré už bolo havarované. V praxi sa stretávame aj s prípadmi, kedy páchatelia spolupracujú s dopravnou políciou, ktorá vytvorí páchatel'ovi falošné dokumenty o dopravnej nehode. Súčasťou organizovanej skupiny sú aj zamestnanci autoservisov, ktorý k reálnym nákladom havarovaného vozidla prirátajú aj náklady spojené s výmenami a opravou náhradných dielov.

Pri majetkových poisteniach škody, ktoré môže poistený spôsobiť inému, sa kryje poistenie všeobecnej zodpovednosti. Z poistenia všeobecnej zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovňa za neho uhradila škodu vzniknutú inému v súvislosti s činnosťou alebo vzťahom poisteného bližšie označeným v poistnej zmluve (napríklad vytopenie suseda, pád snehu zo strechy domu na auto, neudržiavaný chodník). Poistnou udalosťou bude vznik takej škody, za ktorú poistený zodpovedá podľa príslušného zákona.

Pri každej ľudskej činnosti môže dôjsť k spôsobeniu škody inému subjektu na zdraví, živote, majetku alebo jeho záujmoch. Dôvodom môže byť objektívna nedokonalosť ľudských zmyslov, nedostatočná skúsenosť, neznalosť, nedbanlivosť, nepozornosť alebo nedostatočná sústredenosť. Ak poistený spôsobí škodu tretej osobe a poškodený voči nemu vznesie nárok na náhradu škody, vzniká poistná udalosť. Poistený oznámi danú situáciu poisťovni a tá po preskúmaní nároku vyplatí poistné plnenie (obrázok

Obrázok 1: Základná schéma poistenia zodpovednosti za škodu

Zdroj: KRÁTKA, Zuzana. Poistenie zodpovednosti (1). In: Finančný sprostredkovateľ a poradca v praxi, roč. 2, 1/2008, s. 10. ISSN 1337-5938.

Poistenie zodpovednosti sa v bežnom občianskom živote vzťahuje na náhrady škôd spôsobených:

- v bežnom živote;
- pri prevádzke domácnosti;
- pri vlastníctve alebo prenájme nehnuteľností;
- zodpovednosťou za zvieratá;
- športovými aktivitami.

Poistenie zodpovednosti zamestnancov za škodu spôsobenú pri výkone povolania sa vzťahuje na zodpovednosť za škodu, ktorá bola spôsobená poisteným zamestnancom jeho zamestnávateľovi, a to porušením povinností pri plnení pracovných úloh. Poistený má právo, aby poisťovňa za neho nahradila škodu vzniknutú zamestnávateľovi na jeho zdraví, majetku alebo záujmoch za predpokladu, že k škodovej udalosti došlo v dobre platnosti poistenia a že poistený nesie právnu zodpovednosť.

Z pohľadu podvodov často dochádza k situácii, že osoba, ktorá škodu reálne zapríčinila nie je poistená, a preto žiada inú osobu, ktorá disponuje takýmto druhom poistenia. Z pohľadu vinníka ide o úplne inú osobu. Dejú sa však aj prípady, že k poškodeniu veci dôjde bežným opotrebením a poistený nahlási tento stav ako škodovú udalosť, čím zámerne zatají informácie.

Existuje aj poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu zamestnancom, kedy časť škôd spôsobených zamestnancovi pri výkone činnosti zamestnávateľa, a to straty na zdraví, je krytá zákonným poistením zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania.

2.2 Ekonomické dopady poistných podvodov

2.2.1 Dopad na poisťovne

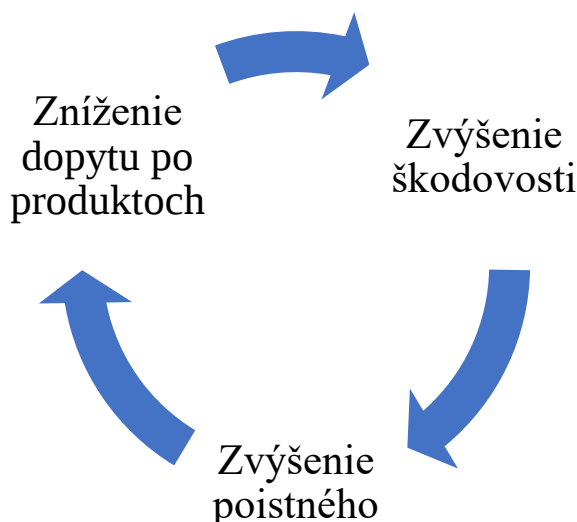
S poistnými podvodmi je úzko spojená aj finančná kompenzácia poistnej udalosti, ktorou dochádza k zvýšeniu nákladov a zníženiu ziskov komerčných poisťovní. Jeden z najhlavnejších ukazovateľov, ktorým sa dá demonštrovať dopad podvodov, je ukazovateľ škodovosti. Ukazovateľ škodovosti je pomerovým ukazovateľom, ktorým sa určuje pomer medzi výškou poskytnutých poistných plnení a výškou predpísaného poistného. Kvantifikuje sa v percentuálnom vyjadrení a optimálnou hranicou z dlhodobého horizontu

je hodnota do 100 %. Pokiaľ by však bola táto hodnota nízka, vyjadrovalo by to, že výška poistného je pomerne vysoká a mohol by klesnúť záujem na finančnom trhu o daný produkt.²³ Výpočet ukazovateľa škodovosti vyjadruje nasledujúci vzorec.

$$\text{Škodovosť} = \frac{\text{celkové poskytnuté poistné plnenia}}{\text{celkové predpísané poistné}}$$

Rastúcim ukazovateľom škodovosti dochádza k negatívnemu ovplyvňovaniu príjmov poisťovní, čo sa prejaví zvyšovaním poistného. Následne po zvýšení poistného dochádza k poklesu dopytu po danom poistnom produkte. Na vyššiu hodnotu poistného je ochotná pristúpiť iba tá časť klientov, ktorá by bez poistenia bola vystavená väčšiemu riziku a straty by boli príliš vysoké. V tomto prípade ide o proces, kedy poisťovňa hľadá čo najoptimálnejšie riešenie. Vplyv zvýšenia škodovosti na zvýšenie poistného je vyjadrený na nasledujúcom obrázku.

Obrázok 2: Vplyv zvýšenia škodovosti na zvýšenie poistného

Zdroj: vlastné spracovanie

2.2.2 Dopad na klientov poisťovne

Poistné podvody neovplyvňujú len poisťovne, ale taktiež aj samotných klientov. V dôsledku princípu solidárnosti dochádza k situácii, kedy poctiví klienti doplácajú na neoprávnené

²³ DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009, 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

poistné plnenia pri poistných podvodov, čo sa prejaví vyšším poistným. Negatívny dopad z poistných podvodov sa samozrejme netýka len poistovní, ale aj samotných poistených.²⁴

Na to, aby mohli poisťovne vykonávať svoju podnikateľskú činnosť je potrebné si uvedomiť, že poisťovne sú závislé na klientoch a ich finančných prostriedkoch. Nakoľko je na poistnom trhu čoraz väčšia konkurencia, môže nastať jav, že z dôvodu veľkého počtu poistných podvodov klienti odídu zo súčasnej poisťovne a využijú produkty konkurencie.²⁵ Pokiaľ by došlo k vysokému nárastu poistných podvodov vo všetkých poisťovniach, bola by ohrozená celková situácia na poistnom trhu a klienti by uprednostňovali iné spôsoby finančného krytia ako napríklad samopoistenie alebo úvery.

2.3 Dopad finančnej krízy na poistný trh

Finančnou krízou boli postihnuté všetky kategórie finančných služieb, ku ktorým spadá aj poistný trh. Na základe údajov z odborných článkov vieme, že dopad na poisťovne nebol až v takej značnej miere ako na banky. Je to z toho dôvodu, že poisťovne fungujú na základe iného obchodného modelu a disponujú lepšou kapitálovou vybavenosťou. V poisťovniach sú dlhodobé vklady kryté dlhodobými aktívami. Tie spoločnosti, ktoré nefungovali podľa tradičného modelu a súčasťou ich aktivít boli aj aktivity investičného bankovníctva, boli finančnou krízou ovplyvnené vo väčšej miere.²⁶

2.3.1 Dopad finančnej krízy na hospodárske výsledky poisťiteľov

Podľa údajov Geneva Association boli straty v poisťovníctve iba jednou šestinou v porovnaní so stratami v bankovom sektore, pričom dodatočný kapitál, ktorý bol vložený do bankovníctva, predstavoval až deväťnásobok dodatočného kapitálu vloženého do poisťovacieho sektora. Straty v poisťovníctve boli absorbované najčastejšie vlastnými prostriedkami.

²⁴ ČEJKOVÁ, Viktória – ŘEZÁČ, František – NEČAS, Svatopluk. *Pojistná ekonomika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, 145 s. ISBN 80-210-3288-x.

²⁵ ČEJKOVÁ, Viktória – ŘEZÁČ, František – NEČAS, Svatopluk. *Pojistná ekonomika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, 145 s. ISBN 80-210-3288-x.

²⁶ ANALÝZA PŘÍČIN A DŮSLEDKŮ ČESKÉ FINANČNÍ KRIZE V 90. LETECH. Grantová agentura České republiky [online]. 2004 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: http://nb.vse.cz/kbp/TEXT/Grant_krize_1a.pdf

Poistovatelia, ktorí sa zaoberali čisto len poisťovacími produktami boli zasiahnutí finančnou krízou najmenej. S istotou môžeme určiť, že kríza ovplyvnila hospodárenia všetkých poisťovní, avšak v porovnaní s inými segmentami trhu utrpeli poisťovatelia najmenšie straty.

Z pohľadu životného a neživotného poistenia boli krízou viac poznačení poisťovatelia životného poistenia ako neživotného poistenia. Tento jav vychádzal z poklesu cien aktív ich investičných portfólií. Poistitelia v tomto segmente boli krízou zasiahnutí v dôsledku:²⁷

- tržného poklesu cien aktív;
- znížením likvidity určitých aktív;
- expozícia k zasiahnutým subjektom;
- zvýšenie miery volatility na finančných trhoch;
- nedostatok likvidity pri transakciách medzi bankami.

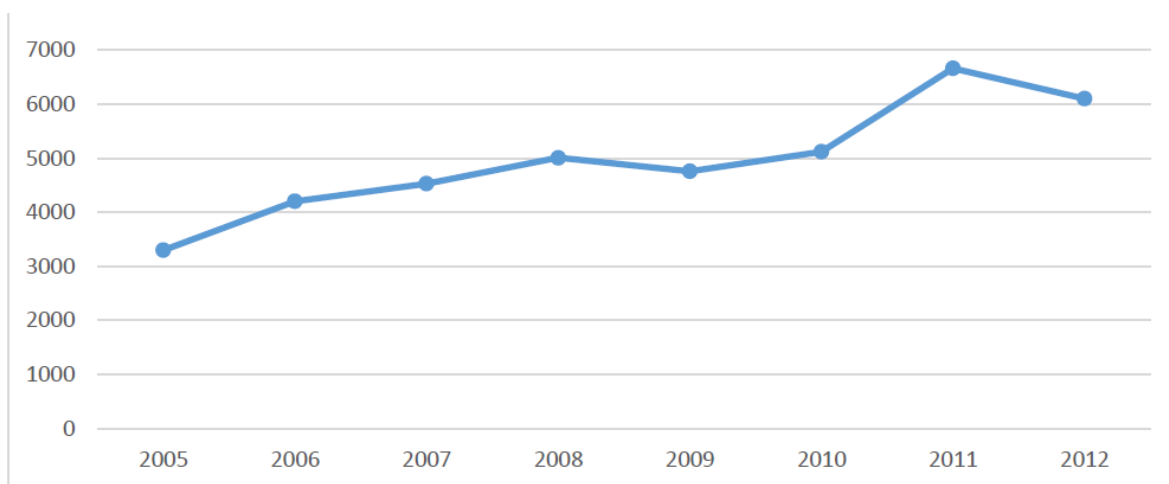
Finančná kríza vo veľkej miere ovplyvnila stúpajúci počet poistných podvodov v oblasti neživotného poistenia. V tomto období došlo aj k poklesu počtu novo zatvorených poistných zmlúv v poistené motorových vozidiel, čo vyvolalo ďalší pokles poistných sadzieb. Poskytovatelia poistenia zodpovednosti za škodu naopak zaznamenali výrazný nárast nárokov na tento druh poistenia.

2.3.2 Počet poistných podvodov v období finančnej krízy

Na nasledujúcom obrázku je znázornený celkový počet poistných podvodov v Českej republike a ich zmenu v období finančnej krízy. So začiatkom krízy v roku 2006 došlo k postupnému nárastu počtu odhalených poistných podvodov. Ľudia pod ekonomickým tlakom čoraz viac využívali poistné podvody na neoprávnené obohatenie sa. Samozrejme, že musíme brať v úvahu aj nové a rafinovanejšie metódy boja proti poistným podvodom, s ktorými poisťovne prichádzajú.

²⁷ Finančná kríza. Euractiv [online]. 2012 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/zoznam_liniek/financna-kriza-000227

Obrázok 3: Počet odhalených poistných podvodov v ČR v rokoch 2005 – 2012

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov ČAP

Z uvedených údajov vyplýva, že poistné podvody súvisia s ekonomickou recesiou. Krízové obdobie je charakteristické rastúcim trendom kriminality nielen v oblasti poistenia, ale všeobecne celkovou hospodárskou kriminalitou. Aj napriek tejto súvislosti nie je možné presne definovať, že v období finančnej krízy došlo k niekoľko násobnému nárastu poistných podvodov. Sprievodným javom krízy je strata zamestnania, čo vyvolá u človeka tlak a jeho snahou je chýbajúci príjem kompenzovať inou formou.

3 Zhodnotenie vývoja poistných podvodov v Českej republike

Ako sme už uviedli, poistné podvody majú stúpajúcu tendenciu. Poistné podvody sú najčastejšie realizované za účelom neoprávneného obohacovania sa a získanie finančných prostriedkov.

V tretej časti práce sa zameriame na celkové zhodnotenie vývoja poistných podvodov. Údaje v tejto časti práce sú čerpané zo štatistiky Polície Českej republiky, odborných článok a zo štatistiky Českej asociácie poisťovní. Nakoľko rok 2017 bolo možné detailnejšie analyzovať, zamerali sme sa na zhodnotenie aj viacerých dosiahnutých hodnôt.

3.1 Analýza poistných podvodov v roku 2017 podľa Polície ČR

Pre účely bakalárskej práce sme si zvolili detailnejšie zhodnotenie sledovaného roka 2017 z dôvodu, že tieto údaje považujeme za najaktuálnejšie. Údaje sú čerpané zo štatistík Polície Českej republiky.

V takticko štatistickej klasifikácii je poistný podvod označovaný pod kódom 880. V nasledujúcej tabuľke je vyjadrený počet registrovaných prípadov poistných podvodov za jednotlivé mesiace v roku 2017.

Tab. 2 Počet registrovaných prípadov poistných podvodov v roku 2017

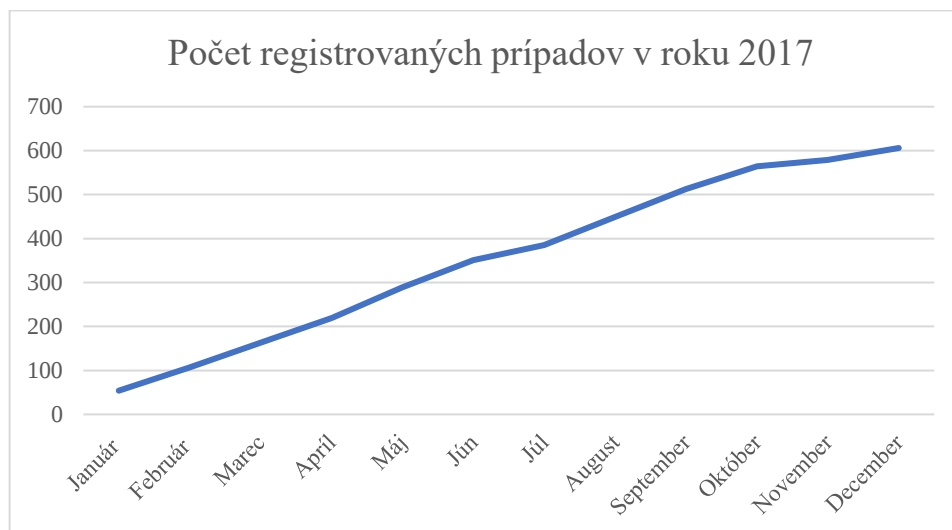
Rok 2017	Počet registrovaných prípadov
Január	54
Február	107
Marec	163
Apríl	219
Máj	289
Jún	351
Júl	385
August	449
September	513
Október	564
November	579
December	606

Zdroj: Štatistika poistných podvod Polície Českej republiky z roku 2017.

Na základe vyššie uvedených údajov môžeme zhodnotiť, počet registrovaných prípadov poistných podvodov má medzimesačnú stúpajúcu tendenciu. V decembri 2017 došlo k 327 % nárastu registrovaných prípadov oproti januáru 2017, čo v hodnotovom vyjadrení predstavuje 552 prípadov.

Pre lepší prehľad je tento trend vyjadrený na nasledujúcom obrázku.

Obrázok 4: Počet registrovaných prípadov poistných podvodov v roku 2017

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov Polície ČR

Pre účely bakalárskej práce sme zhodnotili taktiež celkovú objasnenosť registrovaných prípadov. Dosiahnuté hodnoty sú vyjadrené v Tab. 2.

V Tab. 2 je za rok 2017 vyjadrený počet objasnených prípadov z celkového počtu registrovaných prípadov. Aj tento údaj má stúpajúcu tendenciu, čo vyjadruje percentuálne vyjadrenie objasnenosti registrovaných prípadov. Najviac objasnených prípadov bolo v decembri 2017, pričom 98 prípadov bolo spáchaných osobou, ktorá už opakovane spáchala trestný čin poistného podvodu a 18 prípadov spáchaných cudzincami.

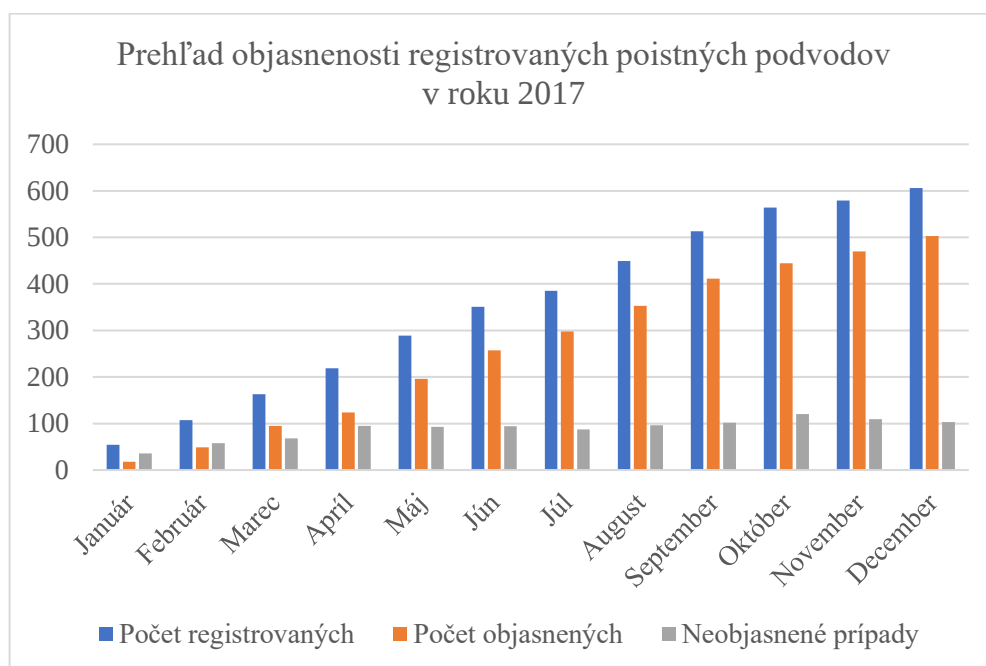
Tab. 3 Hodnotenie objasnených prípadov v roku 2017

Objasnené prípady (registrovaný prípad => objasnený prípad)					
Mesiac	Počet	t. j. v % (objasnenosť)	spáchané opakov. trest. osobami	Spáchané cudzincami	Dodatočne objasnené
Január	18	33,3%	3	1	17
Február	49	45,8%	3	2	27
Marec	95	58,3%	11	2	47
Apríl	124	56,6%	12	3	59
Máj	196	67,8%	19	4	75
Jún	257	73,2%	44	5	80
Júl	298	77,4%	55	8	84
August	353	78,6%	66	8	93
September	411	80,1%	73	11	93
Október	444	78,7%	80	11	97
November	470	81,2%	87	10	101
December	503	83,0%	98	18	102

Zdroj: Štatistika poistných podvod Polície Českej republiky z roku 2017.

Grafický prehľad na Obrázku 4 vyjadruje okrem vstupných údajov aj zostatkový počet neobjasnených prípadov, ktoré v budúcnosti vyjadrujeme ako dodatočne objasnené prípady. Dodatočne objasnené prípady predstavujú rozdiel registrovaných a objasnených prípadov v danom mesiaci, pričom by táto hodnota mala byť najnižšia.

Obrázok 5: Prehľad objasnenosti registrovaných poistných podvodov v roku 2017

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov Policie ČR

Z pohľadu poistných podvodov je dôležité hodnotiť aj náklady, ktoré sú spojené s páchaním tohto trestného činu. Rast nákladovosti sa negatívne neodzrkadľuje nielen na poisťovni ako ekonomického subjektu, ale taktiež aj na ich existujúcich a potenciálnych klientov. Čím vyššie sú škody, tým viac musí poisťovňa tieto negatívne dopady kompenzovať v neprospech stabilnej klientely.

Celková hodnota škôd vykázaná k 31.12.2017 predstavuje 149 367 tis. Kč.

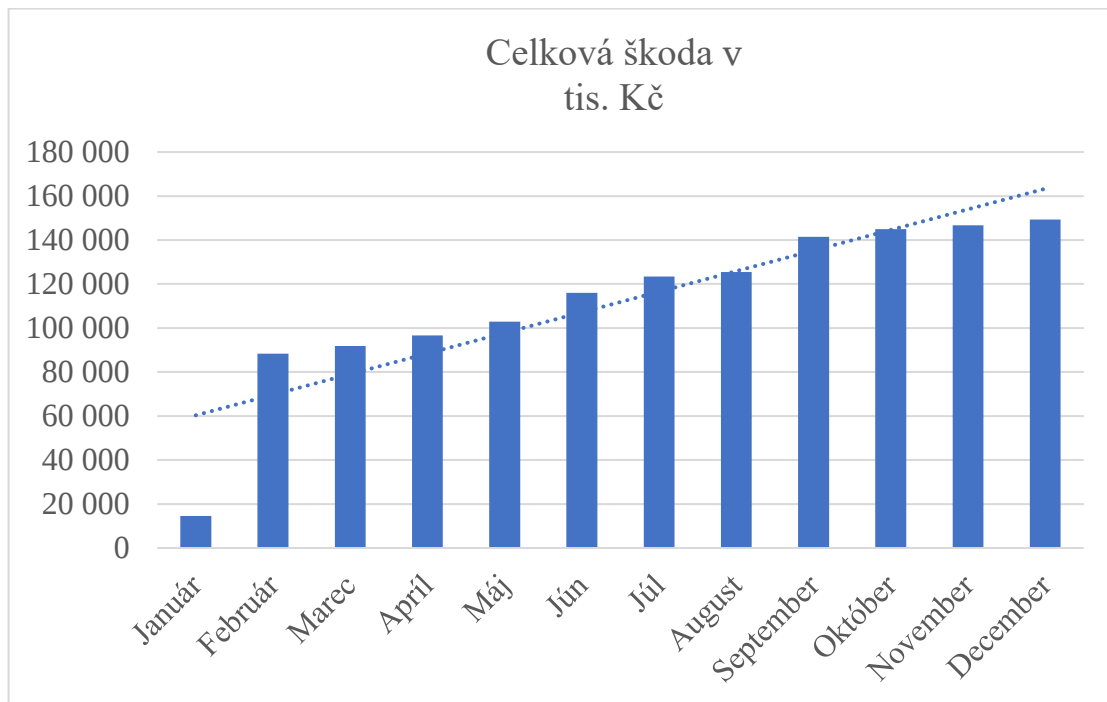
Tab. 4 Škody v tis. Kč za obdobia v roku 2017

Obdobie	Škody v tis. Kč	Zmena v tis. Kč
K 31.03.2017	91 873	-
K 30.06.2017	115 953	+24 080
K 30.09.2017	141 454	+25 501
K 31.12.2017	149 367	+7 913

Zdroj: Štatistika poistných podvod Policie České republiky z roku 2017.

Celkové škody v tis. Kč za jednotlivé mesiace roku 2017 sú vyjadrené na nasledujúcom obrázku. Jednotlivé mesiace predstavujú kumulatív predchádzajúcich období.

Obrázok 6: Celková škoda v tis. Kč za mesiace v roku 2017

Zdroj: vlastné spracovanie podľa údajov Polície ČR

Aj napriek týmto vysokým hodnotám je rok 2017 z pohľadu Polície Českej republiky hodnotený kladne, nakoľko dochádza k odhaľovaniu čoraz väčšieho množstva páchania tohto trestného činu. Na hodnotenie ostatných sledovaných období sa zameriavame v nasledujúcej časti bakalárskej práce.

3.2 Analýza poistných podvodov v ostatných sledovaných obdobiach podľa Policajného zboru ČR

Pre účely bakalárskej práce sme si zvolili okrem roku 2017 aj obdobie rokov 2016, 2015, 2014, 2013 a 2012. Nakoľko ostatné obdobia nie je možné analyzovať po mesačných intervaloch ako 2017, je okruh rokov širší.

Ako prvé hodnoty zisťovania sme určili celkový počet zistených spáchaných trestných činov podľa § 210 trestného zákona za jednotlivé sledované obdobia. Na základe týchto údajov môžeme zhodnotiť, že najviac zistených trestných činov bolo v roku 2015, a to 577. Oproti roku 2016 došlo k nárastu o 57 zistených prípadov. Najmenej zistených poistných podvodov bolo v roku 2013, pričom k zisteniu došlo len v 375 prípadoch. Rok 2012 mal skoro rovnaký trend ako rok 2013, nakoľko rozdiel medzi týmito rokmi je 1 zistený prípad. Aj napriek tomu,

že v roku 2012 bolo zistených 376 poistných podvodov, oproti roku 2013 došlo k ukončeniu preverovania vo väčšom množstve prípadov.

Tab. 5 Prehľad zistených a objasnených poistných podvodov za sledované obdobie rokov 2016 - 2012

Rok	Zistených		Celkom v prever.	Objasnených		
	Spolu	Ukonč. prever.		Počet	t. j. %	Dodatočne
2016	520	383	164	366	70 %	95
2015	577	476	144	461	80 %	45
2014	368	257	143	243	66 %	74
2013	375	253	150	242	65 %	70
2012	376	266	142	253	67 %	54

Zdroj: Štatistika poistných podvodov Policie Českej republiky.

Druhou skúmanou hodnotou za jednotlivé roky bol počet objasnených prípadov. Najviac objasnených prípadov je vykázaných v roku 2015, a to až 461. Celková objasnenosť v roku 2015 predstavuje 80 %. Najmenej objasnených poistných podvodov pripadá na rok 2013.

Pozitívne hodnotíme aj stúpajúci trend dodatočne objasnených prípadov, kedy od roku 2012 dochádza k postupnému nárastu. K výraznému výkyvu došlo v roku 2015, kedy hodnota objasnených prípadov klesla na hodnotu 45, avšak je to z dôvodu vysokého počtu úplne objasnených trestných činov.

Ďalšími skúmanými údajmi boli charakter osoby, ktorá spáchala skutok a charakter stíhaných osôb a vyšetrovaných osôb vo vzťahu k takticko štatistickej klasifikácie.

Tab. 6 Charakter osôb spáchaných skutkov a stíhaných osôb za sledované obdobie rokov 2016-2012

Rok	Spáchané skutky				Stíhané osoby, vyšetrované osoby vo vzťahu k TSK			
	pod vplyvom	z toho alk.	recidiv.	mlad.	celkom	recid.	mlad.	ženy
				15-17 rok.			15-17 rok.	
2016	3	2	149	1	461	119	1	121
2015	1	1	168	0	369	127	0	97
2014	0	0	113	0	403	93	0	97
2013	0	0	105	1	387	99	0	82
2012	0	0	121	1	350	112	1	65

Zdroj: Štatistika poisťných podvodov Policie Českej republiky

Z Tab. 5 vyplýva, že pri aj páchaní poisťných podvodov sa stretávame s páchatel'mi, ktorí sú pod vplyvom omamných látok a s neplnoletými páchatel'mi. Stúpajúci trend hodnotíme aj pri skúmaní stíhaných žien pri páchaní poisťných podvodov.

Poslednou skúmanou hodnotou v sledovanom období bola celková výška škôd zapríčinená poisťnými podvodmi.

Tab. 7 Celková hodnota škôd v tis. Kč za sledované obdobie rokov 2016-2012

Rok	Škody v tis. Kč
2016	101 617
2015	178 644
2014	103 952
2013	40 398
2012	120 530

Zdroj: Štatistika poisťných podvodov Policie Českej republiky

Najvyšší objem škôd je spojený s rokom 2015, kedy bolo zistených najviac poisťných podvodov a taktiež poisťných podvodov, pri ktorých bolo ukončené preverovanie. Výrazný rozdiel hodnotíme v roku 2013 oproti roku 2012, kedy došlo k poklesu škôd až o 80 132 tis. Kč. Ako sme už uviedli, aj keď počet poisťných podvodov v roku 2016 a 2017 má klesajúci charakter, výška škôd rastie nepriamou úmerou. Na 1 poisťný prípad pripadá väčšia škoda ako v minulosti.

Z globálneho hľadiska si však myslíme, že objem škôd v nasledujúcich rokoch bude mať stúpajúcu tendenciu. Čoraz viac ľudí bojuje s finančnými problémami a sú ochotní ísť stále do väčšieho rizika. Cieľom nielen Polície Českej republiky, ale aj komerčných poisťovní je snaha zistiť, odhaľovať a zabrániť vyplácaniu neoprávnených poistných plnení.

3.3 Analýza poistných podvodov podľa ČAP a komerčných poisťovní

Česká asociácia poisťovníen je inštitúcia založená v roku 1994 zastrešujúca komerčné poisťovne, ktoré pôsobia na českom trhu. Hlavnou úlohou ČAP je koordinovať činnosti členov, obhajovať ich záujmy a v prípade potreby ich zastupovať voči štátnym orgánom a taktiež podporovať české poisťovníctvo v rámci Európskej únie. Medzi jej ďalšie činnosti patrí:

- príprava etických pravidiel a noriem;
- spracovávanie pripomienok k jednotlivým právnym predpisom v oblasti poisťovníctva, poistenia, prípadne ďalších záujmov poisťovní;
- presadzovanie právnych úprav v legislatíve;
- zabezpečovanie školenia a vzdelávania;
- príprava nástrojov zabraňujúcich škody;
- prevencia proti poistným podvodom;
- zjednocovanie pravidiel a postupov v technickej, informačnej a štatistickej oblasti.

Nakoľko sa jedná o právnickú osobu je nevyhnutné, aby všetci členovia rešpektovali a dodržiavali dané stanovy. Ďalším dôležitým faktom je správanie sa podľa etického kódexu, ktorý vznikol za účelom úpravy vzťahov na českom poistnom trhu. V prípade vzniku konfliktov medzi členmi existuje tzv. etický výbor, ktorého cieľom je tieto konflikty vyriešiť. ČAP taktiež organizuje vlastné semináre a vzdelávacie programy, vďaka ktorým sú vzdelávaní nielen súčasní zamestnanci, ale i potencionálni.²⁸

Keďže pre rok 2017 nie sú údaje ešte kompletne zverejnené, pre účely práce sa zameriame na štatistické porovnanie ostatných rokov.

V roku 2017 bolo detektívmi Českej poisťovne odhalených niekoľko stoviek podvodov v približnej hodnote 397 miliónov českých korún. Ak si to porovnáme medziročne, ide o 68

²⁸ Základní údaje. Cap.cz [online]. [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/o-nas/organizacni-struktura/zakladni-udaje>

miliónov menej ako v roku 2016. Z dlhodobého hľadiska dochádza však k nárastu objemu odhalených poistných podvodov.

Poisťovňa Kooperativa preverovala v roku 2017 1620 podozrivých poistných udalostí, čo predstavuje približne rovnaký počet ako v roku 2016. V 1037 prípadoch došlo k preukázaniu poistného podvodu, čím sa uchránila hodnota 193 miliónov českých korún. V roku 2016 sa preukázalo 1015 poistných podvodov v celkovej hodnote 183 miliónov českých korún. Trestné oznámenie sa týka 40 % podvodov a v ostatných prípadoch ide o nevyplatenie poistného plnenia.

Poisťovňa Allianz mala v roku 2017 až 1936 podozrivých prípadov poistných podvodov, pričom celkový objem týchto podvodov by predstavoval 311 miliónov českých korún, čo je o 16 miliónov viac ako v roku 2016. Aj keď v roku 2016 bolo v poisťovni Allianz viac poistných podvodov, ich celková hodnota nebola tak vysoká ako v roku 2017. Najčastejšími poistnými podvodmi boli prípady, kedy sa poistná udalosť stala za iných podmienok ako bolo klienti uvedené, prípadne sa vôbec nestala.

Odborníci Českej podnikateľskej poisťovne minulého roka preverovali 750 poistných podvodov a celková uchránená hodnota dosiahla 27 miliónov českých korún. Je dôležité uviesť, že v roku 2016 bolo 1000 tisíc prípadov, kedy poisťovňa nevyplatila na fiktívnych poistných plneniach 31 miliónov korún, čím si túto hodnotu uchránila. Najčastejšie páchané poistné podvody sú evidované v poisteniach motorových vozidiel, ktoré predstavujú polovicu zo všetkých vyšetovaných minuloročných prípadoch.

Poisťovňa Generali riešila 79 odhalených poistných podvodov, kde došlo k zabráneniu vyplatenia 88 miliónov korún na poistných plneniach. Najviac poistných podvodov bolo uskutočnených v Prahe, v Moravskosliezskom a Jihočeskom kraji. Taktiež môžeme pozitívne zhodnotiť, že za posledné roky sa zvyšuje tempo odhaľovania poistných podvodov o približne jednu štvrtinu. V roku 2016 sa odhalilo 59 poistných podvodov v celkovej hodnote 49 miliónov korún.

Poisťovňa UNIQA uchránila svoje finančné aktíva v hodnote 30 miliónov korún, čo predstavuje o 48 % viac ako v minulom roku. Jej činnosť sa zaoberala 1400 prípadmi s dôvodným podozrením z pokusu o poistný podvod. Tento údaj predstavuje najvyšší počet káuz za posledných 6 rokov.

Taktiež je nevyhnutné zhodnotiť, že aj keď dochádza k páchaniu menšieho počtu poistných podvodov, ich celková hodnota má väčšie finančné následky. Väčšina poistných podvodov je páchaná jednotlivcami. Ide o tzv. oportunistickú kriminalitu, kedy úplne bezúhonní ľudia páchajú trestnú činnosť. Títo ľudia pochádzajú z rôznych sociálnych vrstiev. Najviac motivovaní k páchaniu poistných podvodov sú ľudia, ktorí majú finančné problémy. Najčastejšie ide o neúspešných podnikateľov, hazardných hráčov či o osoby, ktoré sú drogovovo závislé.

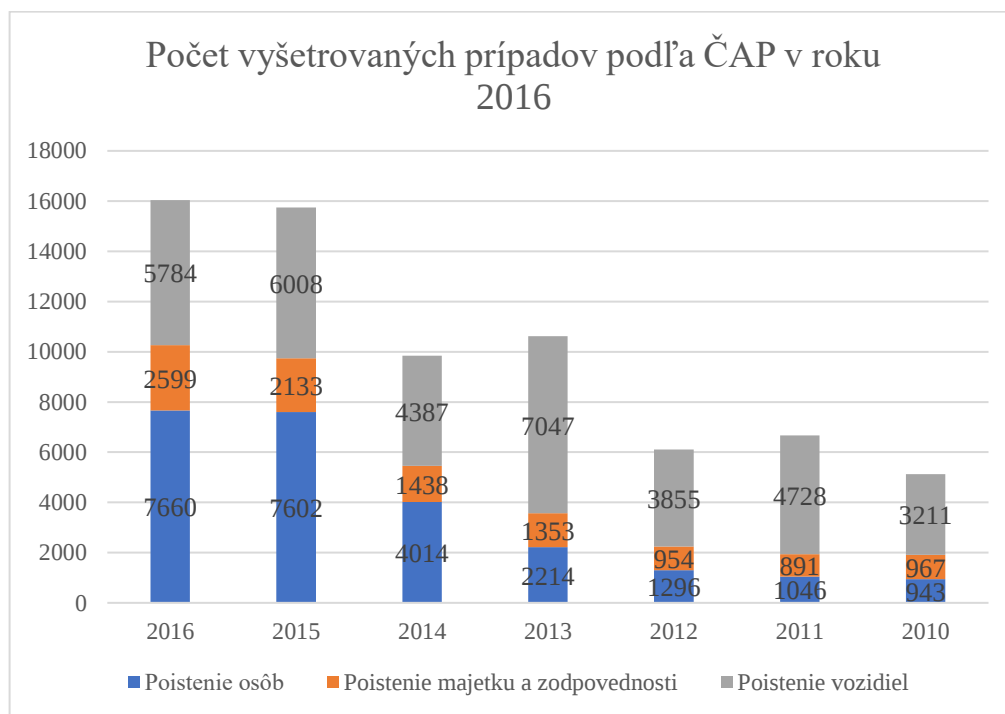
Vzťah verejnosti voči poistným podvodom je nemenný. Vo všeobecnosti až jedna štvrtina populácie už niekedy zrealizovala podvod. Z dlhodobého hľadiska je páchatel' poistného podvodu najčastejšie mladý muž z Prahy alebo stredných Čiech s nižším stupňom vzdelania a poistný podvod pácha v oblasti poistenia motorového vozidla.²⁹

Štatistika v roku 2016 potvrdila, že najväčší počet podvodov sa namiesto poistenia vozidiel odhaľuje pri poistení osôb. V tomto roku bolo preverovaných celkom 7 660 podozrivých poistných udalostí pri poistení osôb, 5 784 podozrivých poistných udalostí pri poistení vozidiel a 2 599 poistných udalostí pri poistení majetku a zodpovednosti.³⁰

²⁹ *Pojišťovny: Odhalené podvody loni opět přesáhly miliardu korun.* České noviny [online] [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pojistovny-odhalene-podvody-loni-opet-presahly-miliardu-korun/1574961>

³⁰ *Pojistné podvody v roku 2016 podľa ČAP.* [online]. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: http://www.cap.cz/images/tiskove-zpravy/TZ_%C4%8CAP_Pojistn%C3%BD_podvod_-_v%C3%BDsledky_2016.pdf

Obrázok 7: Počet vyšetrovaných prípadov podľa ČAP v roku 2016

Zdroj: Statistika pojistných podvodů členů ČAP za rok 2016. Pojisteni.cz [online]. [cit. 2018-02-18].

Dostupné z: http://www.cap.cz/images/tiskove-zpravy/TZ_%C4%8CAP_Pojistn%C3%BD_podvod_-_v%C3%BDsledky_2016.pdf

Rozhodujúcou oblasťou, kde sa preveruje a odhaľuje najväčší počet poistných podvodov z poistenia osôb predstavuje úrazové poistenie (73 % podiel na všetkých preverovaných poistných udalostiach pri poistení osôb), ďalej životné poistenie (18 %) a poistenie choroby so 6 % podielom. Priemerná výška preukázaného poistného podvodu je nasledujúca:

- životné poistenie (109 000 Kč);
- poistenie choroby (46 000 Kč);
- úrazové poistenie (36 000 Kč).

Pri poistení vozidiel sa mení trend, nakoľko najviac poistných podvodov nie je už v havarijnom poistení, ale v povinnom zmluvnom poistení. Zatiaľ čo v roku 2010 bolo 63 % všetkých preverovaných prípadov poistných udalostí z havarijného poistenia, v roku 2016 išlo len o 40 % prípadov.

Výška hodnoty škôd podľa Českej asociácie poisťovní presahuje 1 miliardu Kč v oboch rokoch.

Tab. 8 Výška hodnoty v tis. Kč podľa ČAP za obdobie rokov 2016 a 2015

Odbor poistenia	Výška hodnoty v tis. Kč	
	rok 2016	rok 2015
Poistenie vozidiel	330 592	353 850
Poistenie majetku a zodpovednosti	685 802	604 451
Poistenie osôb	201 705	250 177
CELKOM	1 218 099	1 208 478

Zdroj: Statistika pojistných podvodů členů ČAP za rok 2016. Pojisteni.cz [online]. [cit. 2018-02-18].
Dostupné z: http://www.cap.cz/images/tiskove-zpravy/TZ_%C4%8CAP_Pojistn%C3%BD_podvod_-_v%C3%BDsledky_2016.pdf

Z pohľadu odboru poistenia je výška hodnoty škody najvyššia pri poistení majetku a zodpovednosti, čo predstavuje viac ako 50 % podiel z celkovej výšky hodnoty.

4 Prípady poistných podvodov z praxe

Popisy konkrétnych poistných podvodov poskytuje najčastejšie Polícia Českej republiky, ktorá vyšetruje dané prípady. V predposlednej časti bakalárskej práce rozdelíme tieto poistné podvody podľa odboru poistenia.

Pre účely predkladanej práce uvedieme aj známe svetové prípady poistných podvodov.

4.1 Poistné podvody v odbore poistenia motorových vozidiel v ČR

Tento typ poistných podvodov spadá priamo pod Políciu Českej republiky, nakoľko je v súčasnosti známe, že často dopravní policajti sú súčasťou poistných podvodov na motorových vozidlách a sú súčasťou organizovaných skupín.

4.1.1 Prípád Užovka

Prípád Užovka je jedným z najväčších a najzložitejších prípadov poistných podvodov v Českej republike. V tomto prípade bolo obvinených až 295 civilných osôb, 16 policajtov a 3 vojaci z povolania. Podľa dostupných informácií tento prípad pozostáva najmenej zo 120 zinscenovaných dopravných nehôd a celková škoda predstavovala skoro 40 miliónov korún.

Poistný podvod zrealizovala organizovaná skupina, ktorú tvorili vlastníci a vodiči motorových vozidiel, pričom niektorí z nich boli policajti, zamestnanci servisov, predajcovia áut, zamestnanci poisťovní a súdni znalci. Vyšetrovanie tohto prípadu začalo v roku 1998.

Princípom celého podvodu bol lacný nákup auta prostredníctvom bazáru, pričom ich registrácia bola zrealizovaná na tzv. biele kone. Bielymi koňmi boli najčastejšie študenti, ktorým bola prisľúbená finančná odmena vo výške 15 tisíc korún s cieľom uzavrieť v ich mene aj havarijné poistenie. V tomto prípade boli podvedené aj samotné biele kone.

Po registrácii áut na biele kone boli často vozidlá odvezené a až po uplynutí nimi určenej doby boli znova biele kone kontaktované a oslovené pre ďalší krok. Nakoľko organizovaná skupina nebola príliš opatrná, polícia nepotrebovala dlhý čas na to, aby bola schopná dešifrovať ich komunikáciu. V daný deň bol vybraný človek označený ako účastník zinscenovanej nehody s vopred pripravenou výpoveďou. Je dôležité uviesť, že policajti, ktorým bol určený tento prípad, boli súčasťou organizovanej skupiny.

Organizovaná skupina využívala pre zinscenovanie dopravnej nehody software, ktorý dokázal určiť, či by k takejto nehode za daných podmienok mohlo dôjsť. Konzultáciu jej poskytovali súdni znalci. Vďaka dokonalej organizácii trvalo 10 rokov, kým sa podarilo tento podvod odhaliť.

Úplne odhalenie podvodu nastalo v roku 2008, kedy dochádzalo k domovým prehliadkam, pri ktorých policajti našli veľké množstvo falošných technických preukazov, registračných značiek a poistných zmlúv.

4.1.2 Podvod obrovských rozmerov

Podvod obrovských rozmerov bol odhalený v roku 2016 pražskými policajtami. Tento podvod nemal charakter jednotlivých akcií, ale prepojených na seba nadväzujúcich akcií. Podobne ako predchádzajúci prípad sa jednalo o organizovanú skupinu.

K prvému odhaleniu podvodu došlo v roku 2009, kedy sa po 7 rokoch pátrania podarilo zistiť, že ide o 90 poistných udalostí a obvinených bolo 133 ľudí. Išlo najčastejšie o rodinných príslušníkov, kolegov z práce a kamarátov.

Celý podvod pozostával z kúpy luxusných vozidiel a starých jazdených áut. Páchatelia organizovali dopravné nehody tak, že jazdenými vozidlami spôsobili škody na luxusných autách. Súčasťou organizovanej skupiny boli okrem hlavných organizátorov aj majitelia áut, ktorí mali vypovedať, že v auto v dobe nehody nešoférovali oni, čím žiadali od poisťovne poistné plnenie.

Poškodená autá boli po každej nehode opravené, prepísané na nových fiktívnych majiteľov a znova využívané pri poistných podvodoch. Pri luxusných autách boli hlásené odcudzenia, čím sa opäť vytvoril priestor na ďalšie poistné plnenia. Odhalenie poistného podvodu bolo sťažené aj tým, že pri autách dochádzalo k výmene poznávacích značiek, čo spôsobilo, že nebolo jednoduché odhaliť prechádzajúce udalosti.

Ďalšou oblasťou, v ktorej dochádzalo k páchaniu poistných podvodov, bolo financovanie vozidiel cudzími zdrojmi, najčastejšie úvermi. Úvery boli poskytované na nepojazdné

vozidlá. Prípád sa týkal približne 30 luxusných vozidiel a 30 starších vozidiel. Celková škoda tohto poistného podvodu predstavovala 40 miliónov korún.³¹

4.2 Poistné podvody v odbore poistenia osôb v ČR

V tejto časti bakalárskej práce uvedieme príklady konkrétnych komerčných poisťovní, ktoré poskytnú príklady prípadov, ktoré boli ich poisťovňou riešené.

Poisťovňa Kooperativa odhalila poistný podvod z oblasti poistenia osôb s kombináciou cestovného poistenia, kde boli klientmi predložené falošné doklady za neuskutočnené ošetrenia a operácie. Jednalo sa o prípady z Egypta, kde organizovaná skupina vytvorila neexistujúce zdravotné zariadenie. Dané zariadenie poskytovalo potvrdenia o zdravotných problémoch svojich klientov, ktorí si potom uplatňovali poistné plnenie. Po prešetrení sa zistilo, že zdravotné zariadenie neexistuje.³²

Poisťovňa Allianz preverovala prípad dvoch kamarátov, ktorí sa dohodli na tom, že jeden z nich si uzavrie niekoľko životných poistení s pripoistením a po poskytnutí plnenia si tieto finančné prostriedky rozdelia. V niekoľkých prípadoch jeden z kamarátov spôsobil druhému niekoľko zranení horných a dolných končatín. V tomto poistnom podvode bolo zrealizovaných niekoľko falošných fyzických zranení. Pri hlásení poistnej udalosti boli poskytnuté nepravé informácie. Celková škoda predstavovala niekoľko 100 000 korún. Páchateľom bol uložený podmienený trest odňatia slobody.

Zaujímavý poistný podvod riešila Česká poisťovňa v západných Čechách, kedy žena zneužila svojho invalidného brata, ktorý bol vážne chorý. Na svojho brata uzatvorila niekoľko vysokých životných poistiek a neposkytla úplne informácie o jeho zdravotnom stave. Po jeho úmrtí si myslela, že zinkasuje poistné plnenie, avšak tento poistný podvod bol odhalený ešte pred jeho vyplatením.

³¹ *V kauze pojistných podvodů s auty figuruje 133 lidí.* Denik.cz [online]. [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/policie-podezira-133-lidi-z-pojistnych-podvodu-s-auty-skoda-40-milionu-20160508.html

³² *Podvodům dominují organizované skupiny.* Kooperativa. Tisková zpráva [online]. [2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/pojistovna-kooperativa/pro-media/podvodum-dominuji-organizovane-skupiny>

4.3 Poistné podvody v odbore poistenie majetku a zodpovednosti v ČR

K najtypickejším podvodom v odbore poistenia majetku a zodpovednosti zaradujeme zinscenované krádeže, lúpeže a neoprávnené nadobudnutia majetku na základe predložených falošných dokladov.

Poistovňa Kooperativa informovala o poistnom podvode, pri ktorom klient oznámil odcudzenie 6 vzácných mačiek v celkovej hodnote 200 000 korún. Klient v priebehu Vianoc pri návšteve známeho zabudol kľúče od svojho domu a tak sa rozhodol k nemu vrátiť. Zatiaľ čo hľadal kľúče, nechal otvorené vchodové dvere a 6 vzácných mačiek ich použilo k úteku. Majiteľ mačiek ich našiel ráno vchodových dverách už mŕtve. Aj napriek tomu, že údajný majiteľ mačiek nahlásil tento citlivý prípad poisťovni ako poistnú udalosť, bola celá udalosť vymyslená. Pri dokazovaní sa obaja páchatelia priznali k tomu, že si tento príbeh vymysleli a poistný podvod chceli spáchať z dôvodu finančných problémov.

V poisťovni Allianz sa stretli so zaujímavým prípadom výbuchu luxusnej vily v Šenově pri meste Nový Jičín. Celková poistná hodnota luxusnej vily predstavovala niekoľko desiatok miliónov korún a ešte pred poistnou udalosťou bola táto čiastka navýšená. Nakoľko zo začiatku bolo veľmi náročné pre statiku túto poistnú udalosť prešetriť, podarilo sa to až po určitom období. Po sutinami boli nájdení dvaja ľudia a mechanizmus zabezpečujúci výbuch. Títo ľudia predstavovali biele kone, avšak z dôvodu nesprávnej manipulácie s mechanizmom prišli o život.

Česká poisťovňa riešila prípad požiaru rodinného domu, ktorý bol spôsobený poruchou na elektroinštalácii. Poistná udalosť pozostávala z niekoľkých podozrivých znakov. Prvým znakom bolo, že majiteľ domu často navštevoval podniky s hernými automatmi a mal finančné problémy. Expertízou a dokazovaním sa zistilo, že v dome boli dve ohniská požiaru a pozostatky z horľavej látky. Po konfrontácii sa muž priznal, že požiar zapálil sám a vďaka poistnému plneniu sa chcel zbaviť všetkých dlhov, ktoré mal najčastejšie získané od mimobankových subjektov.

4.4 Známe svetové poistné podvody

Na začiatku roka 2000 Dr. David Wexler, praktický dermatológ v New Yorku, financoval drogovu závislých, aby mu umožnil používať svoje mená na falošné poistné plnenia. Lekár účtoval poisťovniam viac ako 400 000 dolárov za drobné operácie, ktoré nikdy nevykonával.

Okrem malých mesačných spätných úplatkov poskytol lekár veľkým množstvom narkotických liekov závislým. Wexler bol uznaný vinným a odsúdený na 20 rokov väzenia a čelil pokute až do výšky 1 milión dolárov.

V roku 2007 sa Marc Thompson ocitol v dlhu vo výške takmer 680 000 dolárov. Thompson sa rozhodol spáliť svoj dom a žiadať poistné plnenie. Aby sa oheň zdal byť pravdepodobnejší, Thompson priniesol svoju 90 ročnú matku do suterénu, rozstrihol akcelerátor okolo múrov a založil požiar. Thompsonova matka zomrela v ohni, pričom Thompson tvrdil, že spáchala samovraždu. Keď vyšetrovatelia skúmali Thompsonove financie objavili dlhy, ktoré neboli úplne kryté poistením vo výške 600 000 dolárov. Ďalej zistili, že Thompson previedol poistné peniaze na offshore bankovom účte, potom podal konkurz, vymazal tento dlh a chcel si užívať výnos z jeho podvodu. Thompson bol nakoniec obvinený z podpaľačstva, podvodu a mnohých iných závažných zločinov. Po odsúdení bol Thompson odsúdený na 190 rokov vo federálnom väzení.

V máji 2004 sa Carla Patterson a jej syn rozhodli ísť najesť do reštaurácie Cracker Barrel v Newport News v štáte Virginia. Po tom, ako bola podávaná polievka, Patterson hlasno vykrikla a povedla, že našla mŕtvu myš v miske zeleninovej polievky. Jej syn rýchlo vytvoril niekoľko obrázkov mŕtvej myši a upozornil na to tlačové médiá, ktorých správy viedli k takému poklesu klientov, že to ohrozilo prevádzku reštaurácie. Patterson podala žalobu proti reštaurácii a pokúsila sa získať plnenie vo výške 500 000 amerických dolárov. Vyšetrovatelia prostredníctvom rozsiahleho vyšetrovania a testovania preukázali, že hlodavec bol umiestnený v polievke až po jeho varení, čo vedie okrem iného k obvineniam z poistných podvodov. Hoci Pattersonovej podvod hlboko zasiahol zamestnancov reštaurácie, z ktorých mnohí z nich mali zníženú pracovnú dobu alebo úplne stratili prácu, bola Patterson odsúdená iba na jeden rok vo väzení.

Niektorí zamestnávateľia sa pokúšajú znížiť odmenu za odmeňovanie zamestnancov tým, že nesprávne klasifikujú zamestnancov, nakoľko podliehajú oznamovaniu miezd. Shawn Campbell to urobil. Ako neskôr zistil, takéto opatrenia môžu mať veľmi nákladné dôsledky. Campbell a jeho manželka pracovali vo Washingtone s názvom E & E Acoustics. Washington je monopolný štát a všetky odmeňovacie politiky pracovníkov vydáva ministerstvo práce a priemyslu. Shawn Campbell zakúpil klasifikoval niektorých zamestnancov ako vlastníkov spoločností. Taktiež podhodnocoval svoju mzdu.

Campbellov podvod bol odhalený po tom, ako odbor tesárov oznámil tieto aktivity ministerstvu práce a priemyslu. Campbellovi bolo nariadené zaplatiť viac ako 1 milión dolárov poistného, omeškané poplatky a úroky.

Niektorí zamestnanci sa dostanú do dlhodobej práceneschopnosti dôsledkom úrazu. Jeden z najznámejších bol Bruce Gilbert, ktorý prikázal svojej žene, aby mu pomohla zrealizovať poistný podvod. Gilbert bol vodičom autobusu na pobreží Sun Coast Transit Authority na Floride. Utrpel ťažké zranenie pri práci a bol vyhlásený za úplne a trvale postihnutého. Počas 10 rokov získal 750 000 dolárov na dávky v invalidite. Nakoniec sa poistenec stal podozrivým. Pri návšteve vyšetrovateľa Gilbert predstieral, že je mentálne postihnutý a odpovedal detským hlasom. Jeho manželka tvrdila, že zranenie spôsobilo, že jej manžel sa vrátil do duševného veku 5 ročného dieťaťa. Taktiež tvrdila, že utrpel mŕtvicu. Vyšetrovateľ neskôr zistil, že Gilbert jazdí, loví a hrá golf bez známky akéhokoľvek postihnutia. Gilbert a jeho manželka boli odsúdení za krádež. Bolo nariadené, aby poisťovateľovi uhradili 700 000 dolárov.

5 Risk mitigation a risk monitoring pri poistných plneniach

Aj keď je to ľahké vnímať poistenie ako cenu, v skutočnosti je to pravdepodobne jedna z najväčších prínosov pre akékoľvek podnikanie. Zničujúce udalosti, ako sú napríklad prírodné katastrofy, môžu rýchlo a bez predchádzajúceho upozornenia priviesť firmu do konca. Poistenie môže účinne minimalizovať škody spôsobené týmito nepredvídanými udalosťami.

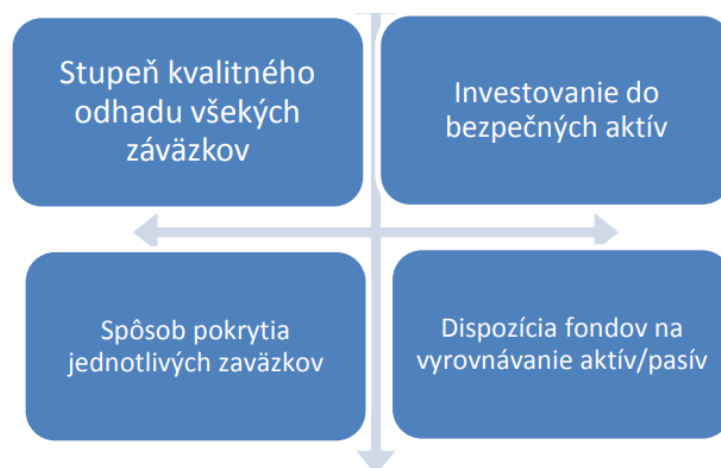
Správne riadenie rizík zvyšuje rozhodovanie a zvyčajne zahŕňa zlepšenie transparentnosti rizík, kontrolného prostredia, kultúry a zodpovednosti, riadenia, dodržiavania predpisov a správ. Zavedenie efektívneho a efektívneho rámca riadenia rizík je základom, ak majú poisťovatelia minimalizovať (extrémne) straty, znížiť volatilitu výnosov a maximalizovať zisky.

Nakoľko je poistné plnenie poslednou fázou pri poistnej udalosti, považujeme za nevyhnutné, aby aj samotné poisťovacie spoločnosti dokázali spracovať riziká s tým spojené čo najrýchlejšie a najpresnejšie.

Poistné plnenie je formálnym nárokom voči poisťovni na pokrytie alebo kompenzáciu krytej straty alebo poistnej udalosti. Poisťovňa potvrdí pohľadávku a po jej schválení vyplatí poistencovi alebo oprávnenej zainteresovanej strane v mene poistenca.

Na poistné plnenie pôsobia rôzne faktory, ktoré sú znázornené na nasledujúcom obrázku.

Obrázok 8: Faktory ovplyvňujúce výšku poistného plnenia

Zdroj: Ducháčková, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví, 2nd ed. Ekopress, s.r.o.: Praha, 2005. ISBN 80-86119-92-0

Poistné plnenia pokrývajú všetko od dávok pri úmrtí zo životného poistenia až po rutinné a komplexné lekárske vyšetrenia. V mnohých prípadoch tretie strany podávajú žiadosti v mene

poistenej osoby, ale zvyčajne má nárok na zaplatenie platieb iba osoba (osoby) uvedené v zmluve.

5.1 Risk mitigation v poisťovacej spoločnosti

Tradične sa riadenie rizík v poisťovniach uskutočňovalo v samostatných silách pre každé hlavné riziko. Dve základné systémy riadenia rizík, ktoré existujú vo väčšine poisťovacích spoločnostiach, sú upisovanie a investícia procesov riadenia rizík. Okrem toho, keďže úrokové sadzby vzrástli a dramaticky klesli na konci 80. rokov, mnohé spoločnosti vytvorili proces na riadenie rizík aktív / pasív pri riadení úrokového rizika. Do deväťdesiatych rokov si niektoré spoločnosti čoraz viac uvedomovali potenciálne dôsledky operačného rizika.

Možnosti riešenia zmierňovania rizika zahŕňajú:³³

- Predpokladať/prijat' – potvrdiť existenciu konkrétneho rizika a zámerné rozhodnutie prijať ho bez toho, aby bolo nevyhnutné sa osobitne usilovať o jeho kontrolu. Je potrebné schváliť vedúcich projektov alebo programov.
- Vyhnite sa – upraviť programové požiadavky alebo obmedzenia, aby sa eliminovalo alebo znížilo riziko. Táto úprava by mohla byť zohľadnená zmenou vo financovaní, harmonograme alebo v technických požiadavkách.
- Kontrola – vykonať opatrenia na minimalizáciu dopadu alebo pravdepodobnosti rizika.
- Prevod – zrušiť organizačnú zodpovednosť, zodpovednosť a právomoc inému zainteresovanému subjektu, ktorý je ochotný akceptovať riziko.
- Monitorovanie/Monitor – monitorovať prostredie pre zmeny, ktoré ovplyvňujú povahu alebo vplyv rizika.

Riadenie podnikových rizík (ERM) sa začína diať, keď sa spoločnosť alebo skupina spoločností zaväzuje spravovať riziko pre všetky svoje spoločnosti a dokáže identifikovať dôležité riziká. Skupiny ERM budú pracovať na racionalizácii svojich limitov v rizikách a tolerancií voči stratám, ktoré sú s tým spojené.

³³ *Risk Mitigation Planning, Implementation, and Progress Monitoring [online]. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: <https://www.mitre.org/publications/systems-engineering-guide/acquisition-systems-engineering/risk-management/risk-mitigation-planning-implementation-and-progress-monitoring>*

Spoločnosti dokážu hodnotiť podniky so slabým, primeraným, silným alebo vynikajúcim ERM. Hlavné zložky ERM sú kultúra riadenia rizík, riadenie rizík, riadenie extrémnych udalostí, rizikové a kapitálové modely a strategické riziko

V Tab. 9 sú definované klasifikácie riadenia podnikových rizík.

Tab. 9 Definície klasifikácií riadenia podnikových rizík

Klasifikácia	Definícia
Vynikajúca	Poist'ovateľ má mimoriadne silné schopnosti dôsledne identifikovať, merať a riadiť rizikové expozície a straty v rámci vopred stanovených usmernení. Existujú konzistentné dôkazy o praktizovaní optimalizácie podniku. Riziká a riadenie rizík sú vždy dôležitými faktormi pri rozhodovaní podnikového poist'ovateľa.
Silná	Poist'ovateľ má silné schopnosti dôsledne identifikovať, merať a riadiť expozície a straty v rámci podniku a vopred stanovených tolerančných usmernení. Silná poist'ovňa ERM je o niečo väčšia pravdepodobnosť, že zažije neočakávané straty mimo jeho toleranciu ako vynikajúca poist'ovňa ERM.
Primeraná	Poist'ovateľ má schopnosť identifikovať, merať a spravovať väčšinu rizikových expozícií a strát. Pokyny poist'ovateľa týkajúce sa straty/tolerancie rizík sú menej rozvinuté. Nebezpečenstvo a riadenie rizík sú často dôležitými faktormi pri prijímaní podnikových rozhodnutí poist'ovateľa.
Slabá	Poist'ovateľ má obmedzené možnosti na dôslednú identifikáciu, meranie a riadenie rizikových expozícií v spoločnosti a obmedzenie strát. Obchodní manažéri ešte neprijali proces riadenia rizík, uspokojujú tento stav minimálne bez pravidelného uplatňovania riadenia rizík pri ich obchodných rozhodnutiach.

Zdroj: *Evaluating The Enterprise Risk Management Practices Of Insurance Companies* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://www.actuaries.org.uk/.../insurance-criteria-evaluating-enterprise>

Okrem toho dôležitosť ERM v celkovom hodnotení poist'ovateľa sa bude meniť v závislosti aj od aktuálnej situácie poist'ovateľa. Dva dôležité faktory pri určovaní významu ERM sú schopnosť absorbovať riziká (ako to dokazuje kapitál a prístup kapitálu poist'ovateľa) a zložitosť rizík poist'ovateľa. Zložité riziko je riziko, ktoré by sa mohlo v krátkom časovom

období výrazne zmeniť s malým zjavným dôkazom o zmene. Poistné zmluvy, ktoré pokrývajú vysoko neisté, dlhodobé alebo viacnásobné podmienené platby, sú zvyčajne zložité riziká. Úlohou poisťovne je chrániť klientov, avšak je veľmi dôležité aby súbežne chránila aj seba. Poisťovne sú vystavované rôznym rizikám, ktoré sú spôsobené poisťovacou činnosťou.

Opatrenia na zmiernenie rizika môžu pomôcť ľuďom a organizáciám prispôbiť správanie a zaviesť nové postupy, ktoré zabraňujú nehodám. Existuje však argument, že by poisťovne mali podporovať používanie opatrení na zmiernenie rizika a pomôcť zákazníkom prijať štruktúrovanejší a preventívnejší prístup k riziku a nielen zabrániť nehodám, ale aj riadiť incidenty, keď k nim dôjde.

Vyplácanie plnení nie je dôležitou otázkou len pre poisťovne, ale vstupuje do všetkých odvetví. Napriek tomu, že postoje k falšovaniu alebo nafukovaniu nárokov sa stávajú menej tvrdými a zločinecké skupiny skúmajú ďalšie príležitosti na podvody s nárokmi, poznatky z poisťovníctva môžu poskytnúť príležitosť pre subjekty v rôznych odvetviach, čím sa môžu znížiť možné škody.

Kritická otázka spočíva v tom, ako agresívna a viditeľná spoločnosť chce byť pri sledovaní potenciálne podvodných tvrdení. Jednou stratégiou na riešenie tohto problému je postupné zavádzanie nižších prahových hodnôt pre označovanie podozrivých tvrdení, keďže organizácia bude efektívnejšie riešiť výstrahy a presadzovať svoje prediktívne nástroje na zníženie falošných poplachov.

5.2 Risk monitoring

Jedným zo základných nástrojov riadenia rizík je efektívna kontrola rizika. Kontrola rizika obsahuje zvyčajne kvantitatívne aj kvalitatívne prvky na kľúčových úrovniach: miestnych, regionálnych a podnikových. Aby bolo monitorovanie účinné, musí byť včasné a presné a taktiež musí byť dôsledne vykonané v celej organizácii, aby mohli byť rozhodnutia manažmentu efektívne.

V súvislosti s nespočetnými rizikami a príležitosťami môže byť ťažké určiť, čo by malo byť monitorované. Z tohto dôvodu je zvyčajne dôležité, aby sa monitorovanie rizík zosúladiť so strategickými cieľmi a ciele mali jasne definované rizikové limity, riziko tolerancie a celkový postoj k riziku. Monitorovanie rizík si vo všeobecnosti vyžaduje určitú kvantifikáciu

rizika. Pri monitorovaní rizika môže poisťovňa vychádzať aj z účtovných výkazov, kde si dokáže kvantifikovať rôzne ukazovatele ako sú napríklad ukazovatele likvidity, rentability alebo a rizikové opatrenia, ako napríklad ekonomický kapitál alebo koeficienty variácie. Ak dôjde k prekročeniu určených limitov, dokážeme určiť, že ide o väčšie riziko.

Dôležitým aspektom monitorovania rizika je proces zhromažďovania rizík. Tento proces uľahčuje pochopenie interakcií a prínosov diverzifikácie medzi rizikami. Úspešné posúdenia agregácie rizika by mohli zahŕňať identifikáciu zoskupení rizík.

Pri monitorovaní rizika netreba podceňovať potenciálne budúce problémy a je vhodné sa zamyslieť nad stratou prevencie a prevodom rizík, a nie stratou financovania. Spoločnosti musia posúdiť typy rizík, ktorým čelia a ubezpečiť sa, že ich program je prispôsobený na uspokojenie týchto potrieb. Taktiež je dôležité, aby sa zabezpečilo, že samotná politika riadenia rizík je navrhnutá tak, aby pokryli straty, ktorým bude spoločnosť každodenne čeliť.

Záver

Poistné podvody sú známe už od obdobia, kedy vzniklo poisťovníctvo ako také. Častokrát sú charakterizované ako národný šport. V súčasnosti sa stretávame so situáciami, kedy sa čoraz viac ľudí pokúša o spáchanie poistného podvodu, čím sa tento jav stáva verejnou akceptovateľnejší. Z pohľadu poisťovní je nevyhnutné zvyšovať úroveň prevencie a dosiahnuť, aby došlo k odhaleniu poistného podvodu ešte skôr, ako je spáchaný. Téma bakalárskej práce bola zvolená aj dôvodu následného využitia v praxi.

Cieľom teoretickej časti bolo oboznámenie sa so základnými pojmami, ktoré boli nevyhnutné na lepšie pochopenie danej problematiky. Nevyhnutnou súčasťou tejto časti práce bolo detailnejšie zameranie sa na legislatívnu úpravu skúmanej problematiky.

Pri celkovom zhodnotení vývoja poistných podvodov sme čerpali údaje zo štatistiky Polície Českej republiky, odborných článok a zo štatistiky Českej asociácie poisťovní. V takticko štatistickej klasifikácii je poistný podvod označovaný pod kódom 880. Z pohľadu poistných podvodov je dôležité hodnotiť aj náklady, ktoré sú spojené s páchaním tohto trestného činu. Rast nákladovosti sa negatívne neodzrkadľuje nielen na poisťovni ako ekonomického subjektu, ale taktiež aj na ich existujúcich a potenciálnych klientov. Čím vyššie sú škody, tým viac musí poisťovňa tieto negatívne dopady kompenzovať v neprospech stabilnej klientely. Celková hodnota škôd vykázaná k 31.12.2017 predstavuje 149 367 tis. Kč. Najvyšší objem škôd je spojený s rokom 2015, kedy bolo zistených najviac poistných podvodov a taktiež poistných podvodov, pri ktorých bolo ukončené preverovanie. Výrazný rozdiel hodnotíme v roku 2013 oproti roku 2012, kedy došlo k poklesu škôd až o 80 132 tis. Kč. Ako sme už uviedli, aj keď počet poistných podvodov v roku 2016 a 2017 má klesajúci charakter, výška škôd rastie nepriamou úmerou. Na 1 poistný prípad pripadá väčšia škoda ako v minulosti.

Popisy konkrétnych poistných podvodov poskytuje najčastejšie Polícia Českej republiky, ktorá vyšetruje dané prípady. V štvrtej kapitole bakalárskej práce sú rozdelené tieto poistné podvody podľa odboru poistenia. V odbore poistenie motorových vozidiel sme opísali dva známe prípady. Prvým charakterizovaným poistným podvodom je prípad Užovka a druhý prípad je z oblasti obchodovania s luxusnými, cenovo menej dostupnými, motorovými vozidlami. Odbor poistenia osôb je taktiež pestrý na charakter poistných podvodov. Jedným zo známych prípadov je poistný podvod organizovanej skupiny, ktorej snahou bolo získať poistné plnenie za ošetrenia z neexistujúceho zdravotníckeho zariadenia v Egypte. Tretím

odborom je odbor poistenia majetku a zodpovednosti. K najtypickejším podvodom v odbore poistenia majetku a zodpovednosti zaradujeme zinscenované krádeže, lúpeže a neoprávnené nadobudnutia majetku na základe predložených falošných dokladov.

Aj keď je to ľahké vnímať poistenie ako cenu, v skutočnosti je to pravdepodobne jedna z najväčších prínosov pre akékoľvek podnikanie. Zničujúce udalosti, ako sú napríklad prírodné katastrofy, môžu rýchlo a bez predchádzajúceho upozornenia priviesť firmu do konca. Poistenie môže účinne minimalizovať škody spôsobené týmito nepredvídanými udalosťami

Nakoľko je poistné plnenie poslednou fázou pri poistnej udalosti, považujeme za nevyhnutné, aby aj samotné poisťovacie spoločnosti dokázali spracovať riziká s tým spojené čo najrýchlejšie a najpresnejšie.

Zoznam použitej literatúry

Odborné publikácie:

BÖHM, Arnošt – MUŽÁKOVÁ, Karina. *Pojišťovníctví a regulace finančních trhů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010, 184 s. ISBN 978-80-7431-035-5.

ČEJKOVÁ, Viktória – ŘEZÁČ, František – NEČAS, Svatopluk. *Pojistná ekonomika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, 145 s. ISBN 80-210-3288-x.

DAŇHEL, Jaroslav. *Pojistná teorie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006, 334 s. ISBN 80-869-4600-2.

DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovníctví*. 3. vydání - přepracované. Praha: Ekopress, 2009, 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

Generali Poist'ovňa, a. s. 2010. s. 7. Manuál metodických postupov pri preverovaní podozrení na poistný podvod a nekalé konanie s ním súvisiace: manuál. Bratislava, 2010. 22 s.

HRADEC, M. *Pojistné podvody*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2014, 102 s. ISBN 978-80-7408-089-0.

MAJTÁNOVÁ, Anna – DAŇHEL, Jaroslav – DUCHÁČKOVÁ, Eva – KAFKOVÁ, Eva. *Pojišťovníctvo. Teória a prax*. Praha: EKOPESS, 2006, 288 s. ISBN 80-86929-19-1.

ŘEZÁČ, František. *Řízení rizik v pojišťovníctví*. Vyd. 1. Brno: Masarykova Univerzita, 2011, 93 s. ISBN 978-80-210-5637-4.

SLEPECKÝ, Jaroslav – POLÁCH, Jiří. *Pojišťovníctví v České a Slovenské republice*. Žilina: Vydavateľstvo GEORG, 2010. 102 s. ISBN 978-80-89401-11-6.

ŠÍDLO, Dušan. *Život jako riziko*. Aladin Agency a Ing. Dušan Šídlo, 2010, 188 s. ISBN 978-80-904345-1-6.

Elektronické dokumenty:

ANALÝZA PŘÍČIN A DŮSLEDKŮ ČESKÉ FINANČNÍ KRIZE V 90.LETECH. Grantová agentura České republiky [online]. 2004 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: http://nb.vse.cz/kbp/TEXT/Grant_krise_1a.pdf

Finančná kríza. Euractiv [online]. 2012 [cit. 2017-12-01]. Dostupné z: http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/zoznam_liniek/financna-kriza-000227

KOTYROVÁ, Marcela. Pojišťovny podvody netolerují. *Pojistný obzor*. [online]. 2008, roč. 85, č. 1 [cit. 2017-11-28], s. 30. ISSN: 0032-2393.

Podvodům dominují organizované skupiny. Kooperativa. Tisková zpráva [online]. [2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/pojistovna-kooperativa/pro-media/podvodum-dominuji-organizovane-skupiny>

Pojistné podvody v roku 2016 podľa ČAP. [online]. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: http://www.cap.cz/images/tiskove-zpravy/TZ_%C4%8CAP_Pojistn%C3%BD_podvod_-_v%C3%BDsledky_2016.pdf

Pojistný podvod. Česká asociace pojišťoven [online]. 2014 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-v-praxi/pojistny-podvod>

Pojišťovny: Odhalené podvody loni opět přesáhly miliardu korun. České noviny [online] [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pojistovny-odhalene-podvody-loni-opet-presahly-miliardu-korun/1574961>

Risk Mitigation Planning, Implementation, and Progress Monitoring [online]. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: <https://www.mitre.org/publications/systems-engineering-guide/acquisition-systems-engineering/risk-management/risk-mitigation-planning-implementation-and-progress-monitoring>

V kauze pojistných podvodů s auty figuruje 133 lidí. Denik.cz [online]. [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/policie-podezira-133-lidi-z-pojistnych-podvodu-s-auty-skoda-40-milionu-20160508.html

Základní údaje. Cap.cz [online]. [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/o-nas/organizacni-struktura/zakladni-udaje>

Legislatívne normy:

Česká republika. Zákon o pojišťovnictví § 207. In: č. 277/2009 Sb. 2009. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277>.

Kvalifikačné práce:

PIVODA, Jan. *Náhrada škody v obchodněprávní praxi*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

ZUBOVÁ, Katarína. *Metodika vyšetřování pojistných podvodu*. Zlín, 2007. Diplomová práce Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Základná schéma poistenia zodpovednosti za škodu	23
Obrázok 2: Vplyv zvýšenia škodovosti na zvýšenie poistného	25
Obrázok 3: Počet odhalených poistných podvodov v ČR v rokoch 2005 – 2012	28
Obrázok 4: Počet registrovaných prípadov poistných podvodov v roku 2017	30
Obrázok 5: Prehľad objasnenosti registrovaných poistných podvodov v roku 2017	32
Obrázok 6: Celková škoda v tis. Kč za mesiace v roku 2017	33
Obrázok 7: Počet vyšetřovaných prípadov podľa ČAP v roku 2016.....	39
Obrázok 8: Faktory ovplyvňujúce výšku poistného plnenia	47

Zoznam tabuliek

Tab. 1 Označenie škôd a im prislúchajúce hranice v Kč podľa § 138 trestného zákonníka Českej republiky	14
Tab. 2 Počet registrovaných prípadov poistných podvodov v roku 2017.....	29
Tab. 3 Hodnotenie objasnených prípadov v roku 2017.....	31
Tab. 4 Škody v tis. Kč za obdobia v roku 2017	32
Tab. 5 Prehľad zistených a objasnených poistných podvodov za sledované obdobie rokov 2016 - 2012	34
Tab. 6 Charakter osôb spáchaných skutkov a stíhaných osôb za sledované obdobie rokov 2016-2012	35
Tab. 7 Celková hodnota škôd v tis. Kč za sledované obdobie rokov 2016-2012	35
Tab. 8 Výška hodnoty v tis. Kč podľa ČAP za obdobie rokov 2016 a 2015	40
Tab. 9 Definície klasifikácií riadenia podnikových rizík.....	49